

WP6 a 8_Dotazníkové šetření zaměřené na výkon sociální práce v přenesené působnosti na obcích III. typu a ve správních obvodech I. m. Prahy

Analytická zpráva

Projekt: TB05MPSV006 – Výzkum spolupůsobení přenesené a samostatné působnosti subjektů veřejné správy při zajišťování dostupnosti sociálních služeb a sociální práce

Popis této aktivity: V rámci dotazníkového šetření byly osloveny všechny obce III. typu a správní obvody hl. m. Prahy, konkrétně vedoucí sociálních odborů/ oddělení. Cílem bylo získat reprezentativní obrázek o výkonu sociální práce na obcích III. typu v přenesené působnosti, o rozložení názoru respondentů na identifikované bariéry i faktory, které napomáhají efektivnímu uplatňování dané legislativy v praxi.

Dílčí výstup projektu TB05MPSV006, neprošlo jazykovou úpravou.

Tento výstup byl vytvořen s finanční podporou TA ČR.

Obsah

Seznam grafů	4
1. Úvod	6
2. Tvorba dotazníku a sběr dat	7
3. Základní charakteristiky respondentů	8
4. Základní charakteristiky správních obvodů, jež respondenti reprezentovali	10
5. Zaměření sociální práce v obcích s rozšířenou působností a ve správních obvodech hl. m. Prahy 12	
6. Spolupráce v rámci individuální sociální práce	19
7. Zjišťování potřeb občanů v oblasti zajištění pomoci	21
8. Dostupnost sociálních služeb v obci a ve správním obvodu ORP/ hl. m. Prahy – její hodnocení a zajišťování	23
9. Vztah mezi výkonem sociální práce v přenesené působnosti a sociálními službami	28
10. Kontext výkonu sociální práce v přenesené působnosti – napomáhající faktory a překážky	30
11. Názory respondentů na vhodnost současného vymezení agendy sociální práce v přenesené působnosti	34
12. Shrnutí	36
13. Závěr	38
Příloha č. 1: Kategorizované odpovědi na otázku q24	39
Téma 1: status sociální práce na obcích	40
Téma 2: personální zajištění výkonu sociální práce v přenesené působnosti	41
Téma 3: specifické cílové skupiny a obtížné životní situace	42
Téma 4: spolupráce s ÚP ČR	43
Téma 5: sociální služby	44
Téma 6: sociální bydlení	46
Téma 7: veřejné opatrovnictví	46
Téma 8: jiné	46
Příloha č. 2: Kategorizované odpovědi na otázku q25	48
Téma 1: personální zajištění výkonu sociální práce v přenesené působnosti	49
Téma 2: práce s klienty a výkon sociální práce obecně	50
Téma 3: spolupráce v rámci sociální práce	51
Téma 4: sociální služby a další pomáhající služby	52
Téma 5: sociální bydlení	54
Téma 6: účast na projektech	54

Téma 7: popularizace sociální práce	54
Příloha č. 3: Dotazník	55

Seznam grafů

Graf 1: Respondenti dle pracovní pozice, (N=156).....	8
Graf 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, (N=156).....	9
Graf 3: Srovnání zastoupení správních obvodů dle počtu obyvatel v dotazníkovém šetření a v ČR, (N=156).....	10
Graf 4: Činnosti, jimž se dle vedoucích sociálních oborů/oddělení věnují jejich sociální pracovníci „běžně“ v přenesené působnosti, v % (N=156)	12
Graf 5: Činnosti, jimž se dle vedoucích sociálních oborů/oddělení jejich sociální pracovníci „věnují, ale nikoliv v přenesené působnosti“ a věnují „zřídka“, v % (N=156).....	13
Graf 6: Cílové skupiny, s nimiž se sociální pracovníci v přenesené působnosti setkávají <u>nejčastěji</u> , v % (N=156).....	15
Graf 7: Cílové skupiny, s nimiž se sociální pracovníci v přenesené působnosti setkávají <u>zřídka nebo vůbec</u> v % (N=156).....	16
Graf 8: Situace, které bylo obtížné nebo nemožné vyřešit v uplynulém půl roce vyřešit, v % (N = 136).....	17
Graf 9: Příčiny potíží či neúspěchu při řešení obtížných životních situací klientů, v % (N=136).....	18
Graf 10: Jak často se podílí vybrané subjekty na řešení nepříznivých sociálních situací klientů sociálních pracovníků obcí, v % (N=156).....	19
Graf 11: Pokud se zamyslíte nad obdobím posledních dvou let (2014-2016), věnujete v rámci vašeho odboru pozornost sledování potřeb a požadavků občanů na zajištění sociální pomoci? (N=156).....	21
Graf 12: Zdroje informací o potřebách občanů v sociální oblasti, v % (N=147).....	21
Graf 13: Cílové skupiny, jejichž potřeby jsou v území dle respondentů sociálními službami zcela, v členění na ORP a správní obvod ORP/hl. m. Prahy, v % (N ORP=140, N SO ORP/hl.m.Praha=156)..	24
Graf 14: Cílové skupiny, pro něž dle respondentů sociální služby v území chybí, v členění na ORP a správní obvod ORP/hl. m. Prahy, v % (N ORP=140, N SO ORP/hl.m.Praha=156).....	25
Graf 15: Využívání střednědobého plánování sociálních služeb v ORP/správním obvodě, v % (N=156).....	26
Graf 16: Souhlas/nesouhlas respondentů s výroky o vztahu mezi činnostmi sociálních pracovníků na obci v rámci přenesené působnosti a sociálními službami, v % (N=156).....	28
Graf 17: Názory respondentů na to, které z uvedených položek by usnadnily výkon sociální práce v přenesené působnosti na ORP, v % (N=156).....	30
Graf 18: Řekl/a byste, podle Vaší zkušenosti, že politická reprezentace Vaší obce považuje sociální práci za důležitou agendu? (N=156).....	31
Graf 19: Názor respondentů na to, nakolik se volený zástupce obce, který je zodpovědný za sociální oblast, orientuje v agendě sociální práce (N=156).....	32

Graf 20: Jak dle zkušenosti respondentů místní politická reprezentace nakládá s jejich názory a návrhy, které se týkají sociálních témat v obci (N=156).....	32
Graf 21: Vyjádření respondentů k tomu, zda se volení zástupci pokoušeli níže uvedenými způsoby ovlivnit práci sociálního pracovníka obce, v % (N=156).....	33
Graf 22: Názory respondentů na vhodnost uskutečnění vybraných změn, týkajících se agendy sociální práce v přenesené působnosti, v % (N=156).....	35

1. Úvod

Cílem dotazníkového šetření, který byl formulován v návrhu řešení projektu TB05MPSV006, bylo: „získat reprezentativní obrázek o základních parametrech organizačního a personálního zajištění výkonu sociální práce na obcích III. typu v přenesené působnosti a to včetně financování. Dále bude zjišťováno, jak je mezi obcemi III. typu rozložen názor na pomáhající faktory a překážky dosahování cílů a účelu příslušné legislativy.“

Záhy po zahájení řešení projektu se však ukázalo, že v rámci jiného projektu (TB04MPSV004) pro účely MPSV právě probíhají přípravy dotazníkového šetření zaměřeného na organizační, personální a finanční zajištění výkonu a na detailní rozbor činností v rámci sociální práce v přenesené působnosti na obcích III. a II. typu a ve správních obvodech hl. m. Prahy. Protože by nebylo efektivní s odstupem asi 3 měsíců zjišťovat opakovaně stejné skutečnosti, bylo nutné zaměření dotazníkového šetření v rámci projektu TB05MPSV006 mírně pozměnit.

Po dohodě se zadavatelem projektu byla v tomto dotazníkovém šetření zachována cílová populace (tj. vedoucí pracovníci sociálních oddělení ORP a SO hl.m.Prahy) i rámcové téma, tj. výkon sociální práce v přenesené působnosti v rozsahu příslušných ustanoveních zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Nicméně na rozdíl od původního návrhu projektu byla v dotazníkovém šetření více akcentována témata spolupráce v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti, zjišťování potřeb občanů, hodnocení dostupnosti sociálních služeb pro jednotlivé cílové skupiny a rovněž již v návrhu řešení uvedené vnímání faktorů, které výkon sociální práce v přenesené působnosti mohou ovlivňovat, a to jak pozitivně, tak negativně. Jako respondenti byli stanoveni vedoucí sociálních odborů/oddělení obcí s rozšířenou působností a správních obvodů hlavního města Prahy. Obcí s rozšířenou působností je v ČR 205, správních obvodů hl.m. Prahy pak je 22. Celkový počet oslovených respondentů však byl vyšší než 227, neboť v několika velkých městech byl sociální odbor členěn na více oddělení, součástí jejichž náplně práce byla i sociální práce v přenesené působnosti, proto v několika případech byly osloveni dva vedoucí sociálních oddělení z jedné obce s rozšířenou působností či správního obvodu hl. m. Prahy.

2. Tvorba dotazníku a sběr dat

V rámci přípravy a realizace dotazníkového šetření zaměřeného na vedoucí pracovníky sociálních odborů/oddělní obcí s rozšířenou působností a správních obvodů hl.m. Prahy, byly uskutečněny tyto činnosti:

- byla vytvořena databáze e-mailových adres všech vedoucích sociálních odborů/oddělní ORP a SO hl.m. Prahy, celkem 234 kontaktů;
- byl vytvořen dotazník, který po obsahové stránce čerpal z několika zdrojů, zejm. z výsledků kvalitativních analýz realizovaných v rámci tohoto projektu, Doporučeného postupu MSPV 1/2012, Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka a rešerše odborné literatury. První verze dotazníku byla nejprve konzultována s garantem projektu za MPSV. Dotazník byl dále pilotován vybranými vedoucími sociálních odborů a následně byla vytvořena finální verze dotazníku, která byla převedena do on-line formy, aby dotazník mohl být vyplňován prostřednictvím internetu;
- dotazníkové šetření probíhalo s využitím software Remark Web Survey 5.3 a bylo zajišťováno interními silami VÚPSV, v.v.i. Díky tomu bylo možné garantovat respondentům úplné zachování anonymity a důvěrnosti shromážděných dat (již v průběhu pilotáže se ukázalo, že zejména otázky týkající se vlivu samosprávy na výkon sociální práce v přenesené působnosti jsou respondenty vnímány jako velmi citlivé a pokud by nebyla anonymita důsledně zachována, odpovědi na tyto otázky patrně by byly zkreslené);
- e-mail s informací o projektu a se žádostí o vyplnění dotazníku byl rozeslán 17.8.2016 na všechny kontakty ve výše zmíněné databázi, 24.8. 2016 byl všem respondentům zaslán další e-mail obsahující jak poděkování těm, kdo již dotazník vyplnili, tak opakovanou žádost o vyplnění pro ty, kdo takto ještě neučinili. Dne 5.9. 2016 byl zaslán všem respondentům poslední e-mail s poděkováním, „upomínkou“ a informací o plánovaném ukončení sběru dat k 8.9. 2016;
- 9.9. 2016 byl sběr dat ukončen s dosaženou návratností 67 %, tj. dotazník vyplnilo 156 respondentů. Dle odborné metodologické literatury lze tento výsledek považovat za „velmi dobrý“, umožňující kvalitní analýzy získaných dat (Rubin, Babbie 2009¹).

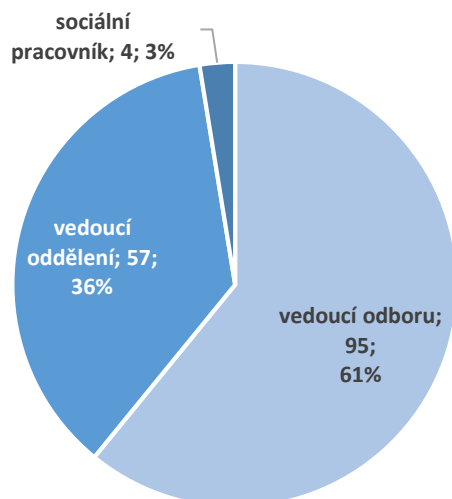
Získaná data byla nejprve standardně vyčištěna a následně analyzována s využitím statistického softwaru SPSS 17.

¹ Rubin, A., & Babbie, E. R. (2009). Essential research methods for social work: Brooks. Cole Pub Co.

3. Základní charakteristiky respondentů

Dotazník nejčastěji vyplnili vedoucí sociálních odborů (61 % vyplněných dotazníků), dále 36 % dotazníků bylo vyplněno vedoucími sociálních oddělení a ve 4 případech byli vyplněním dotazníku pověřeni sociální pracovníci.

Graf 1: Respondenti dle pracovní pozice, (N=156)

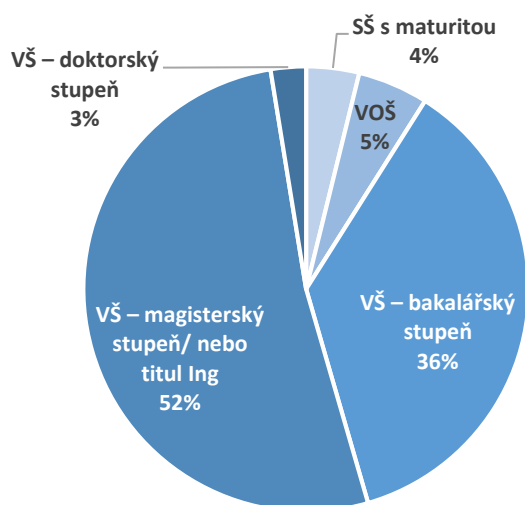

Řada vedoucích pracovníků dále uvedla, že kromě role vedoucího působí na obci i jako sociální pracovníci, častěji se to týkalo vedoucích sociálních oddělení (19 %, tj. 11 osob), nicméně i 9 (tj., 9, 5%) vedoucích sociálních odborů mělo **kumulovanou funkci s pozicí sociálního pracovníka**.

Mezi respondenty byli jak vedoucí s dosud krátkou **zkušeností v této funkci** – rok a méně ve funkci bylo 13 % vedoucích sociálních oddělení a 7 % vedoucích sociálních odborů, tak respondenti s velmi dlouhou praxí – 16 až 30 let bylo ve vedoucí funkci 14 % vedoucích oddělení a dokonce 1/4 vedoucích sociálních odborů. Vedoucí odborů byli celkově déle ve svých funkcích než vedoucí sociálních oddělení. *Zatímco vedoucích oddělení bylo 53 % s maximální délkou praxe v dané funkci do 5 let včetně, mezi vedoucími odborů měla naopak většina délku praxe ve funkci 6 let a více, celkem 67 %.* Z těchto výsledků je patrné, že funkce vedoucího odboru je z hlediska personálního obsazení výrazně stabilnější než pozice vedoucího oddělení. Hypotézu, že obecní úřady mají tendenci dlouhodobě si udržet vyšší vedoucí pracovníky (tj. vedoucí odborů) podporují i zjištění kvalitativních případových studií realizovaných v rámci předchozí etapy tohoto výzkumného projektu.

Co se týče **dosaženého vzdělání respondentů**, nejnižším dosaženým vzděláním bylo středoškolské vzdělání s maturitou (4 %), naopak nejvyšším doktorský stupeň vysokoškolského vzdělání (3 %). Více než polovina respondentů pak dosáhla vysokoškolského vzdělání v magisterském studijním programu (52 %). Z hlediska výše dosaženého vzdělání nebyl výrazný rozdíl mezi vedoucími odborů a vedoucími oddělení.

Graf 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, (N=156)

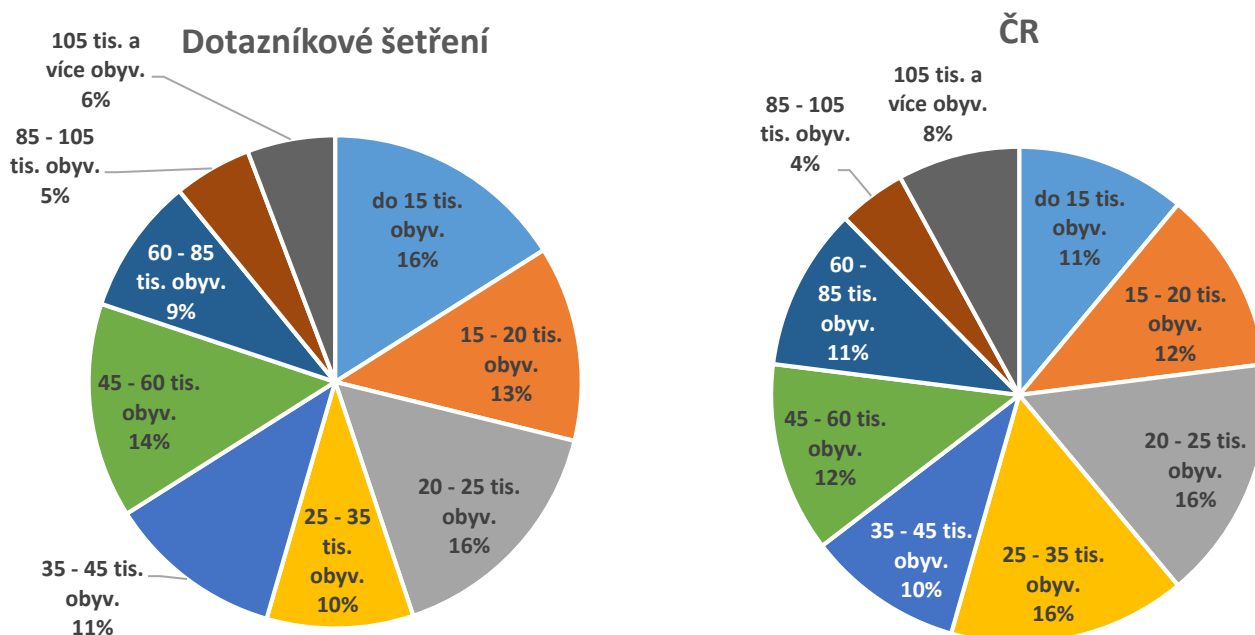
Nejvyššího dosažené vzdělání pak respondenti nejčastěji dosáhli **v oboru** sociální práce (38,5 %), a sociální pedagogika (17 %). Nicméně za pozornost stojí, že 17 % respondentů dosáhlo nejvyššího vzdělání v oboru, který není z hlediska zákona o sociálních službách vhodnou kvalifikací pro výkon sociální práce. Většinu z těchto respondentů tvořili vysokoškolsky vzdělaní vedoucí sociálních odborů s dlouholetou praxí. Což znamená, že k doplnění kvalifikace mohli absolvovat příslušné doplňkové vzdělávání, či mohli mít obor vhodný z hlediska zákona o sociálních službách vystudován v nižším stupni vzdělávání, než je jejich nejvyšší dosažené.

4. Základní charakteristiky správních obvodů, jež respondenti reprezentovali

V rámci dotazníkového šetření, v němž byla účast respondentů zcela dobrovolná, a důsledné zachování jejich anonymity neumožňovalo sledovat, kdo již dotazník zodpověděl a kdo ne, a tedy ani nebylo možné cílené oslovení respondentů s žádostí o vyplnění dotazníku, se přesto podařilo získat reprezentativní soubor dat z hlediska zastoupení jednotlivých typů správních obvodů dle počtu jejich obyvatel. Jak je patrné z grafu 3, odchylky v zastoupení jednotlivých velikostních kategorií ve vzorku jsou ve výši 1 až 2 % oproti zastoupení těchto kategorií v rámci celé ČR. Výjimku tvoří pouze nejmenší správní obvody (do 15 tis. obyvatel), které jsou ve vzorku mírně nadreprezentovány (jejich podíl je o 4 % větší než v ČR), a to na úkor menších středních obvodů (25 – 35 tis. obyvatel), jejichž zastoupení ve vzorku je o 6 % nižší, než je tomu v ČR. Nicméně i tyto odchylky lze považovat za spíše nevýznamné.

Lze tedy uzavřít, že **data shromážděná v rámci dotazníkového šetření kopírují více méně přesně skutečnou velikostní strukturu správních obvodů OPR a SO hl. m. Prahy**. Velikost je přitom odvozena od počtu obyvatel.

Graf 3: Srovnání zastoupení správních obvodů dle počtu obyvatel v dotazníkovém šetření a v ČR, (N=156)

Zdroj dat pro ČR: ČSÚ, vlastní výpočty.

Co se týče **dalších správních a územních charakteristik** správních obvodů zastoupených v dotazníkovém šetření, pak:

- 37 % z nich bylo do reformy územní veřejné správy v roce 2002 okresním městem;
- 9 % správních obvodů bylo tvořeno pouze danou obcí, tj. hranice obce s rozšířenou působností byly totožné s hranicemi správního obvodu ORP;
- 40 % správních obvodů nezahrnovalo žádnou obec s pověřeným obecním úřadem, jednu obec s POU pak mělo 25 % správních obvodů ORP;
- průměrný počet obcí I. typu v SO ORP bylo 28 obcí, maximální počet byl 105;
- 20 % správních obvodů mimo samotnou obec s rozšířenou působností mělo venkovský charakter s nízkou hustotou zalidnění;
- ve 49 % případech byla obec s rozšířenou působností špatně dostupná veřejnou dopravou, a to alespoň v části obcí ze správního obvodu.

Z hlediska přítomnosti **sociálně-patologických jevů či sociálních problémů** byly charakteristiky správních obvodů následující (seřazeno od nejvíce po nejméně zastoupený jev):

- 69 % správních obvodů referovalo o přítomnosti vyloučené lokality;
- 45 % správních obvodů bylo přesvědčeno, že na jejich území je vysoký počet obyvatel ve věku 65 a více let;
- 45 % správních obvodů udávalo přítomnost kumulace sociálně-patologických jevů a
- ve 20,5 % správních obvodů byla míra nezaměstnanosti vyšší než 8 %.

5. Zaměření sociální práce v obcích s rozšířenou působností a ve správních obvodech hl. m. Prahy

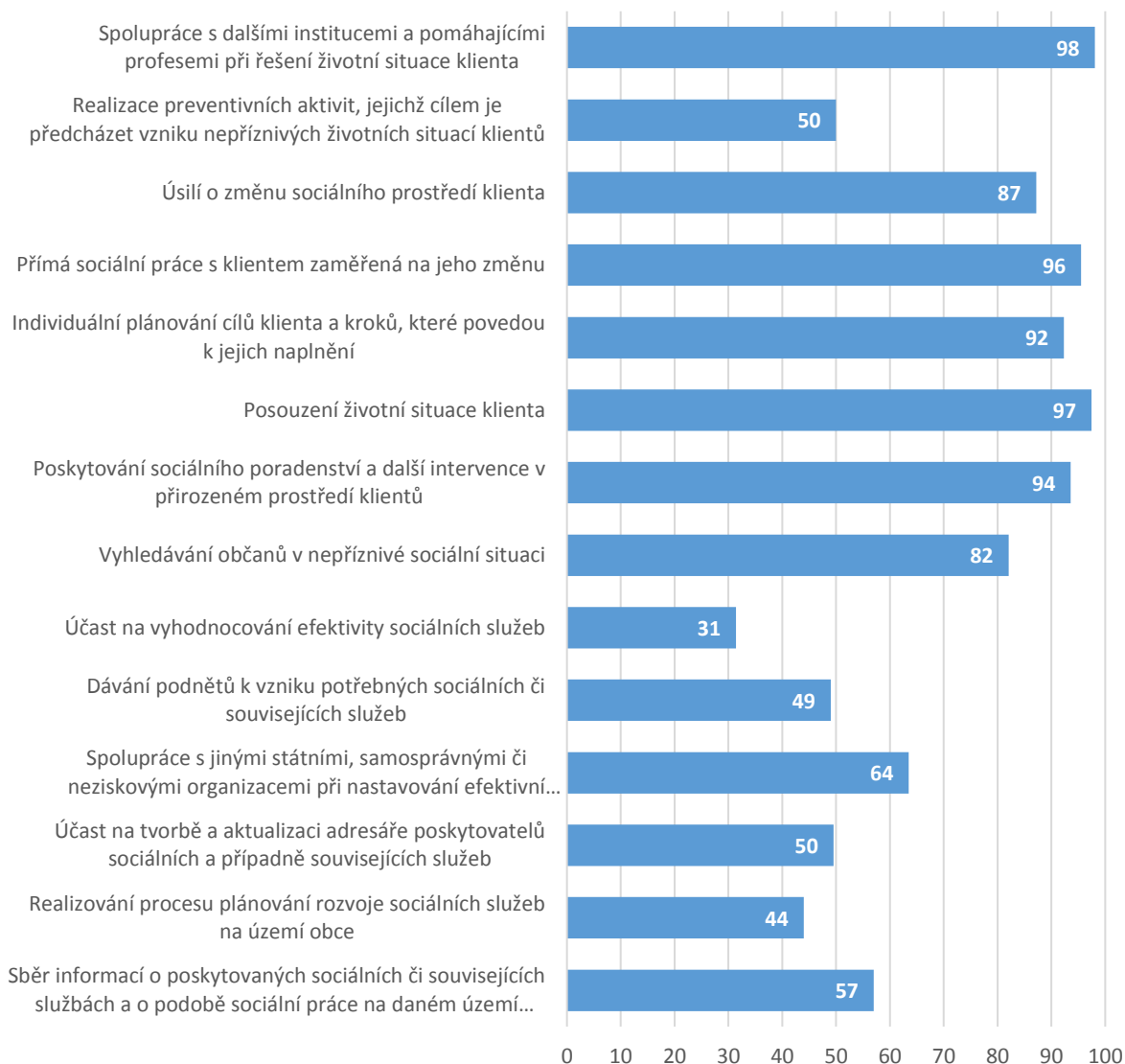
Jak je patrné z grafu 4, vedoucí sociálních odborů/oddělení vnímají jako základ činnosti svých sociálních pracovníků působících v přenesené působnosti

- posouzení životní situace klienta (98 %) a
- spolupráci sociálního pracovníka při řešení životní situace klienta s dalšími institucemi a pomáhajícími subjekty (97 %),

neboť tyto dvě činnosti označili téměř všichni vedoucí pracovníci jako **běžné činnosti sociálních pracovníků** působících na jejich sociálních odborech/odděleních.

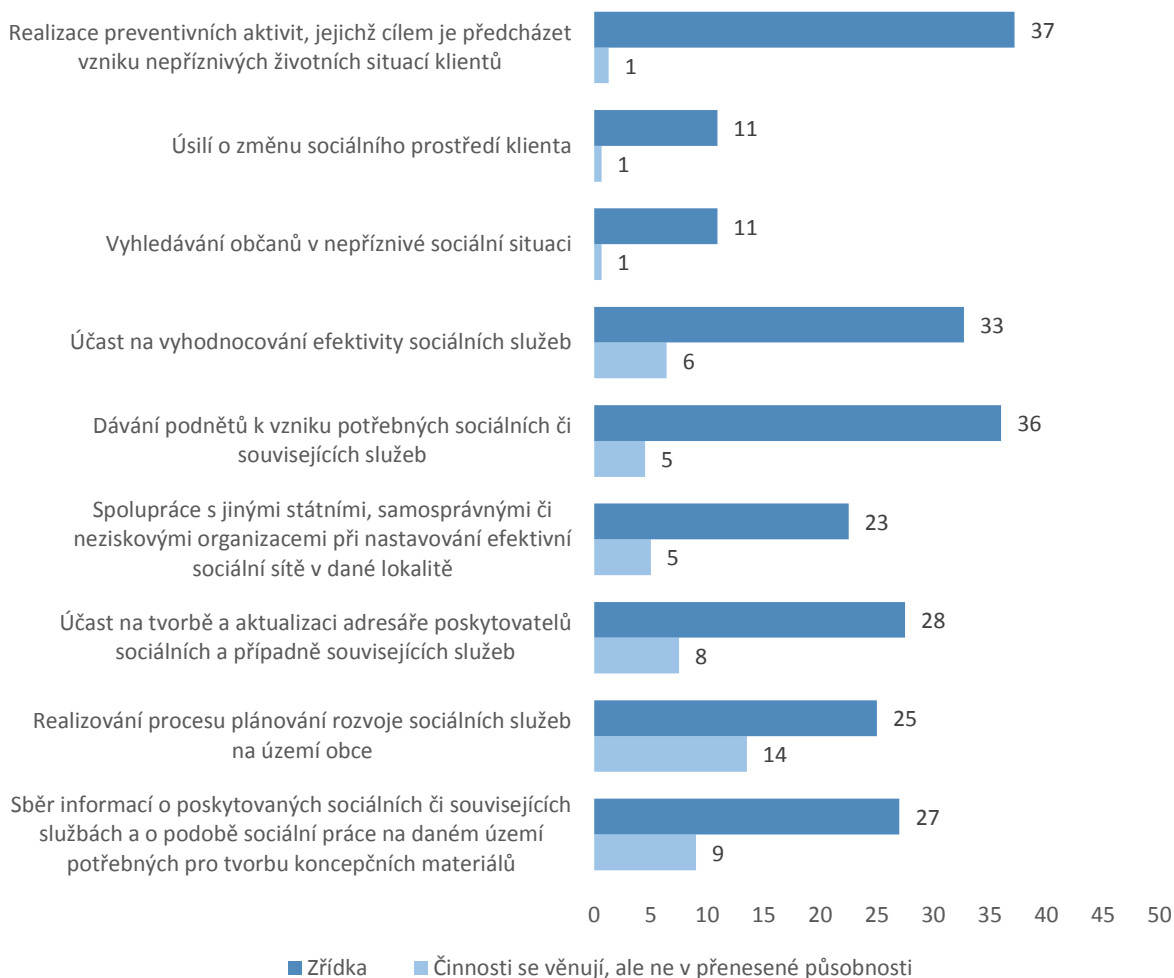
Mezi „běžné“ činnosti sociálních pracovníků pak více než 80 % jejich přímých nadřízených zařadilo další činnosti související s individuální sociální prací, poradenstvím a depistáží.

Graf 4: Činnosti, jimž se dle vedoucích sociálních odborů/oddělení věnují jejich sociální pracovníci „běžně“ v přenesené působnosti, v % (N=156)

Činnosti sociálních pracovníků související s plánováním a rozvojem místních sociálních služeb a dále s preventivními aktivitami byly vedoucími pracovníky často vnímány jako příležitostné, což může mj. souviset s periodicitou metody komunitního plánování sociálních služeb, kdy v některých obcích je mezidobí, kdy právě platí zpracovaný plán sociálních služeb, jako přerušení procesu plánování. Část vedoucích dále uváděla, že aktivity spojené s plánováním sociálních služeb vykonávají jejich sociální pracovníci nikoliv v přenesené, ale v samostatné působnosti (viz graf 5).

Graf 5: Činnosti, jimž se dle vedoucích sociálních oborů/oddělení jejich sociální pracovníci „věnují, ale nikoliv v přenesené působnosti“ a věnují „zřídka“, v % (N=156)

Z dotazníkového šetření rovněž vyplynulo, kterým z aktivit uvedených v grafu 4 nepřisuzuje alespoň část vedoucích pracovníků žádný význam, tj. uvedli, že **dané aktivitě se jejich sociální pracovník nevěnuje, a oni jako vedoucí pracovníci nejsou přesvědčeni, že by se věnovat měl**. Především, že takových aktivit nebylo mnoho a týkaly se výhradně činností souvisejících s plánováním a rozvojem sociálních služeb, jednalo se o:

- účast na vyhodnocování efektivity sociálních služeb (24,5 %),
- realizování procesu plánování rozvoje sociálních služeb na území obce (11,5 %),
- účast na tvorbě a aktualizaci adresáře poskytovatelů sociálních a případně souvisejících služeb (11 %),

- spolupráce s jinými státními, samosprávnými či neziskovými organizacemi při nastavování efektivní sociální sítě v dané lokalitě (6 %),
- dávání podnětů k vzniku potřebných sociálních či souvisejících služeb (6 %).

Jeví se tedy, že na rozdíl od silného konsensu vedoucích pracovníků v tom smyslu, že jejich sociální pracovníci by se měli věnovat individuální sociální práci, poradenství a případně depistáži, v oblasti propojení činnosti sociálního pracovníka obce s plánováním místních sociálních služeb tak jednoznačná shoda nepanuje.

Vedoucí pracovníci měli rovněž možnost se v dotazníku vyjádřit, zda je výkon některé z činností uvedených v grafu 4 zajišťován jejich sociálními pracovníky méně, než by oni jakožto vedoucí považovali za žádoucí. **Spokojenost se současným nastavením výkonu činností sociální práce na jejich odboru/oddělení vyjádřilo téměř 100 % vedoucích**, a to s následujícími výjimkami:

- 6 % vedoucích pracovníků by uvítalo, kdyby se jejich sociální pracovníci častěji věnovali depistáži a podíleli se na procesu plánování sociálních služeb v obci,
- 8 % vedoucích by pak považovalo za žádoucí, aby jejich sociální pracovníci realizovali ve větším než současném rozsahu sociálně-preventivní aktivity.

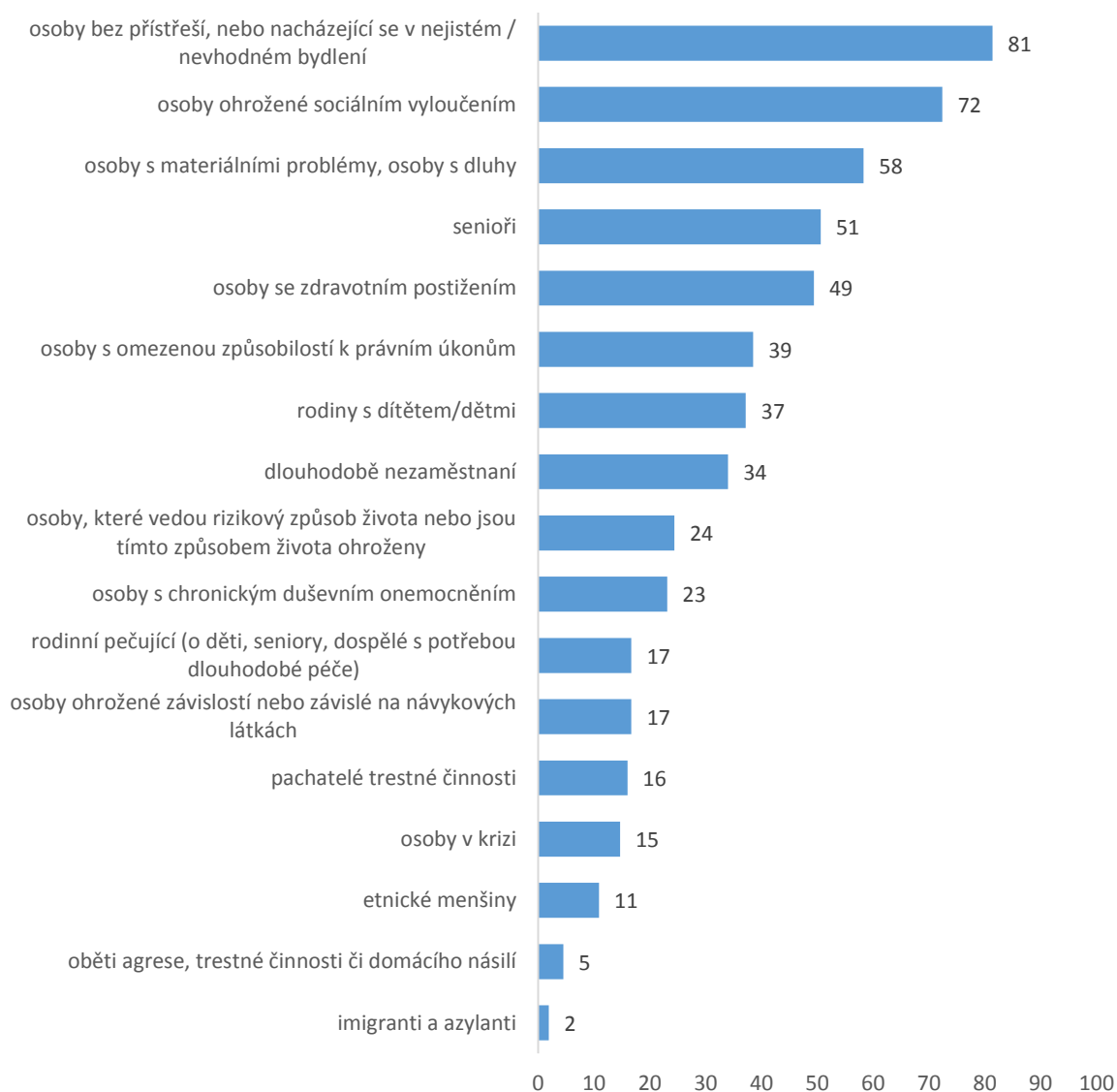
Z hlediska cílových skupin, s nimiž se dle zkušenosti vedoucích pracovníků setkávají sociální pracovníci při výkonu sociální práce v přenesené působnosti v jejich správním obvodu nejčastěji (viz graf 6), přičemž respondenti mohli označit max. 5 z níže uvedených skupin, se jeví, že hlavní pozornost je na obcích věnována nízkopříjmovým skupinám obyvatel, konkrétně:

- osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém / nevhodném bydlení (81 %),
- osoby ohrožené sociálním vyloučením (72 %),
- osoby s materiálními problémy, osoby s dluhy (58 %).

Tyto cílové skupiny jsou následovány druhou velkou kategorií osob se zdravotními potížemi, či potenciálně se zdravotními potížemi (senioři):

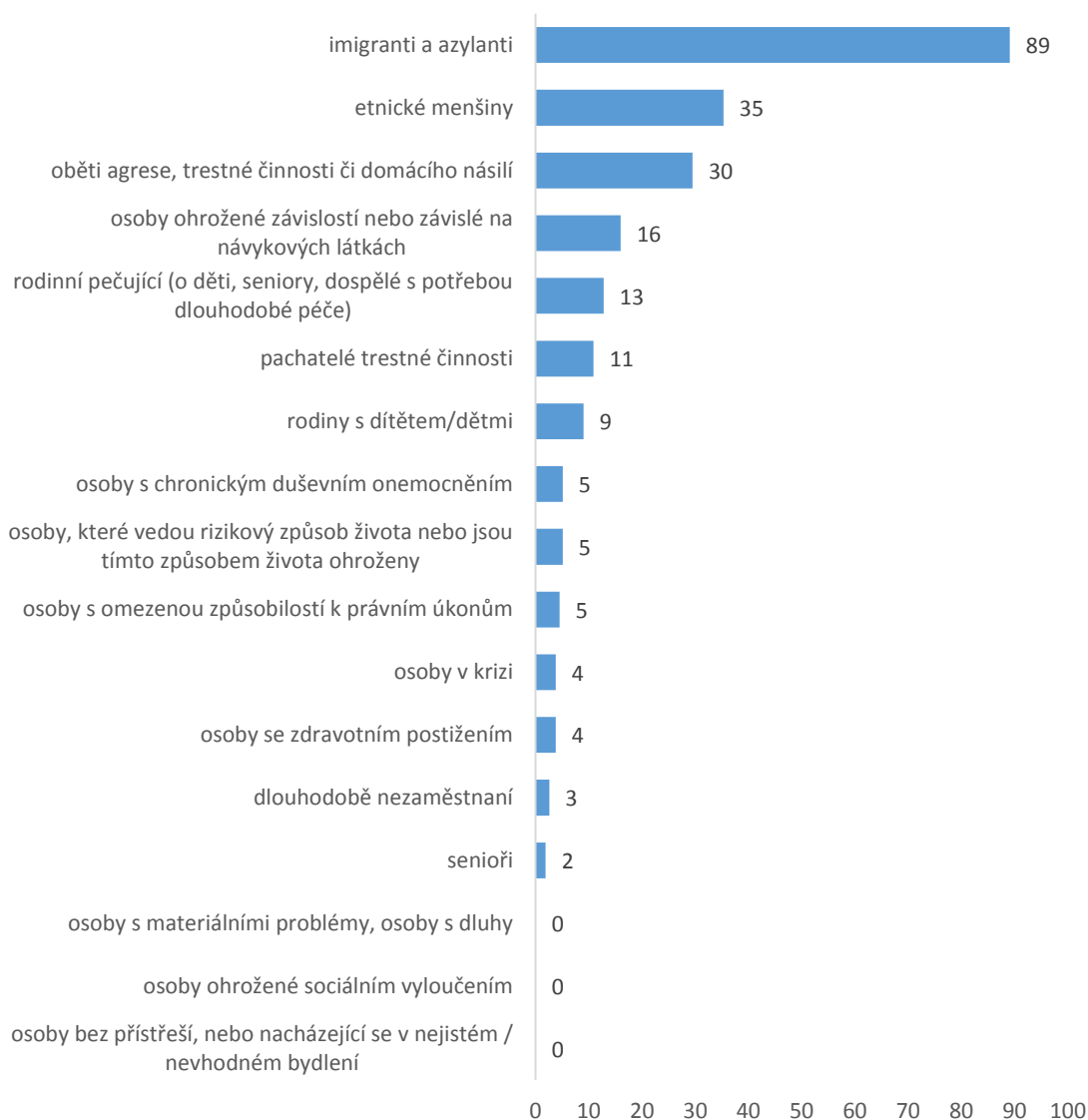
- senioři (51 %),
- osoby se zdravotním postižením (49 %),
- osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům (39 %).

Graf 6: Cílové skupiny, s nimiž se sociální pracovníci v přenesené působnosti setkávají nejčastěji, v % (N=156)

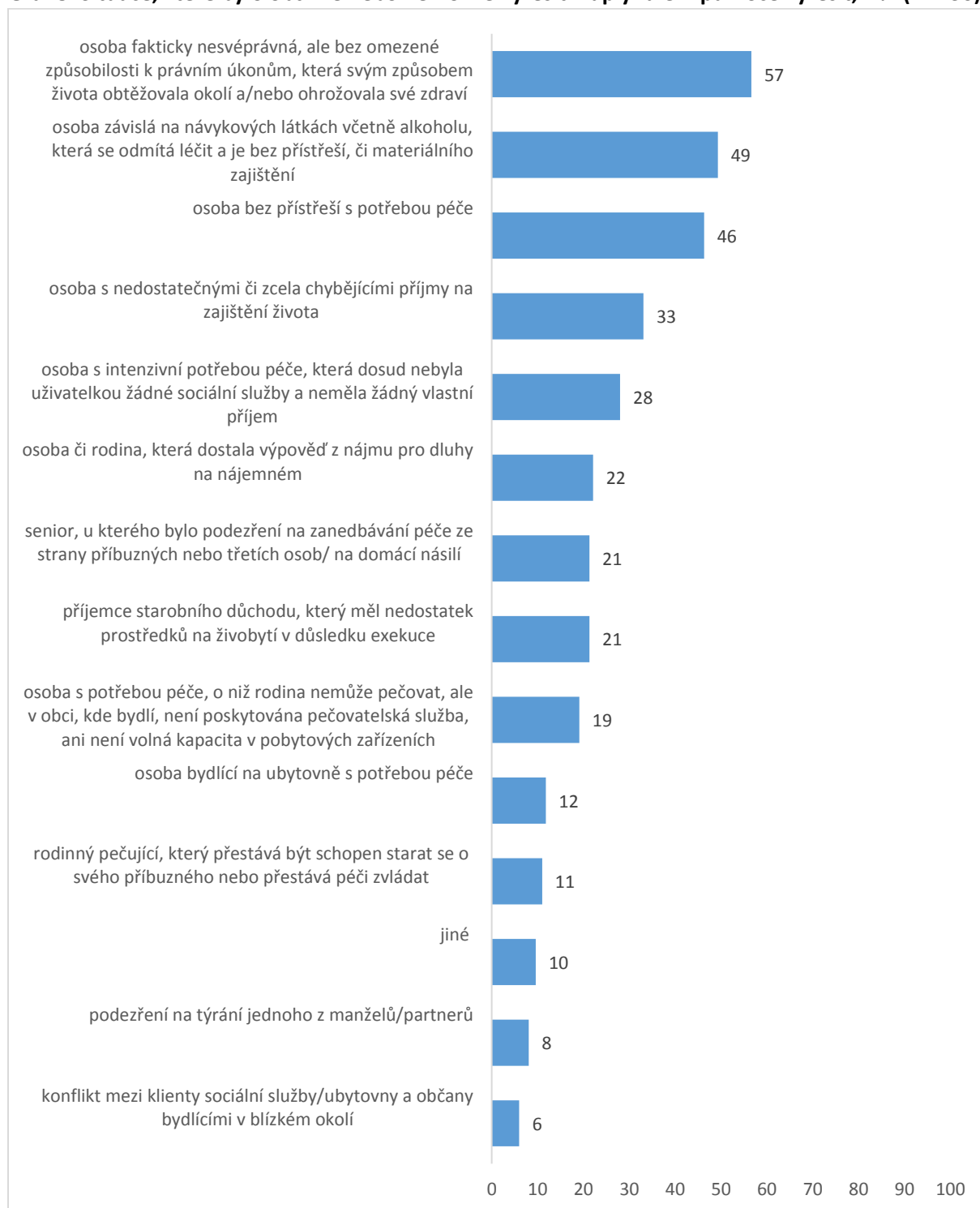
Z odpovědí vedoucích pracovníků na otázku, se kterými **cílovými skupinami se naopak jejich sociální pracovníci setkávají při své činnosti zřídka nebo vůbec**, přičemž respondent mohl označit maximálně 3 z uvedených skupin (viz graf 7), vyplynulo, že jako výjimečně přítomná skupina z hlediska sociální práce jsou vnímáni imigranti a azylanti – 89 % respondentů označilo, že sociální pracovníci jejich obce se s nimi setkávají zřídka nebo výjimečně. Žádná další cílová skupina nebyla takto jednoznačně označena. S velkým odstupem se pak jako další v některých obcích a jejich správních obvodech výjimečné skupiny objevily „etnické menšiny“ (35 %) a „oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí“ (30 %).

Graf 7: Cílové skupiny, s nimiž se sociální pracovníci v přenesené působnosti setkávají zřídka nebo vůbec v % (N=156)

Při výkonu sociální práce v přenesené působnosti se na většině (87 %) sociálních odborů/oddělení setkali během uplynulých 6 měsíců se situací či **situacemi, které bylo obtížné nebo dokonce nemožné vyřešit**. Těmto respondentům (celkem 136 osob) bylo následně předloženo 13 situací, které se na základě předchozího kvalitativního výzkumu a sekundární analýzy dat objevovaly nejčastěji jako ty, které je z hlediska sociální práce na obci obtížné řešit. Respondenti byli požádáni, aby z tohoto seznamu vybrali maximálně 5 situací, které v uplynulém půl roce řešili s velkými obtížemi. Pokud respondenti řešili ještě jiné situace, v seznamu neuvedené, volili odpověď „jiné“ a situaci slovně popsali, tuto možnost využilo pouze 10 % respondentů.

Graf 8: Situace, které bylo obtížné nebo nemožné vyřešit v uplynulém půl roce vyřešit, v % (N=136)

Z grafu 8 je patrné, že **přibližně v polovině ze správních obvodů**, kde v uplynulém půl roce narazili při výkonu sociální práce v přenesené působnosti na situaci či situace klientů, jejichž řešení bylo obtížné či přímo nemožné, **se jednalo o tyto tři životní situace:**

- osoba fakticky nesvéprávná, ale bez omezené způsobilosti k právním úkonům, která svým způsobem života obtěžovala okolí a/nebo ohrožovala své zdraví (57 %);

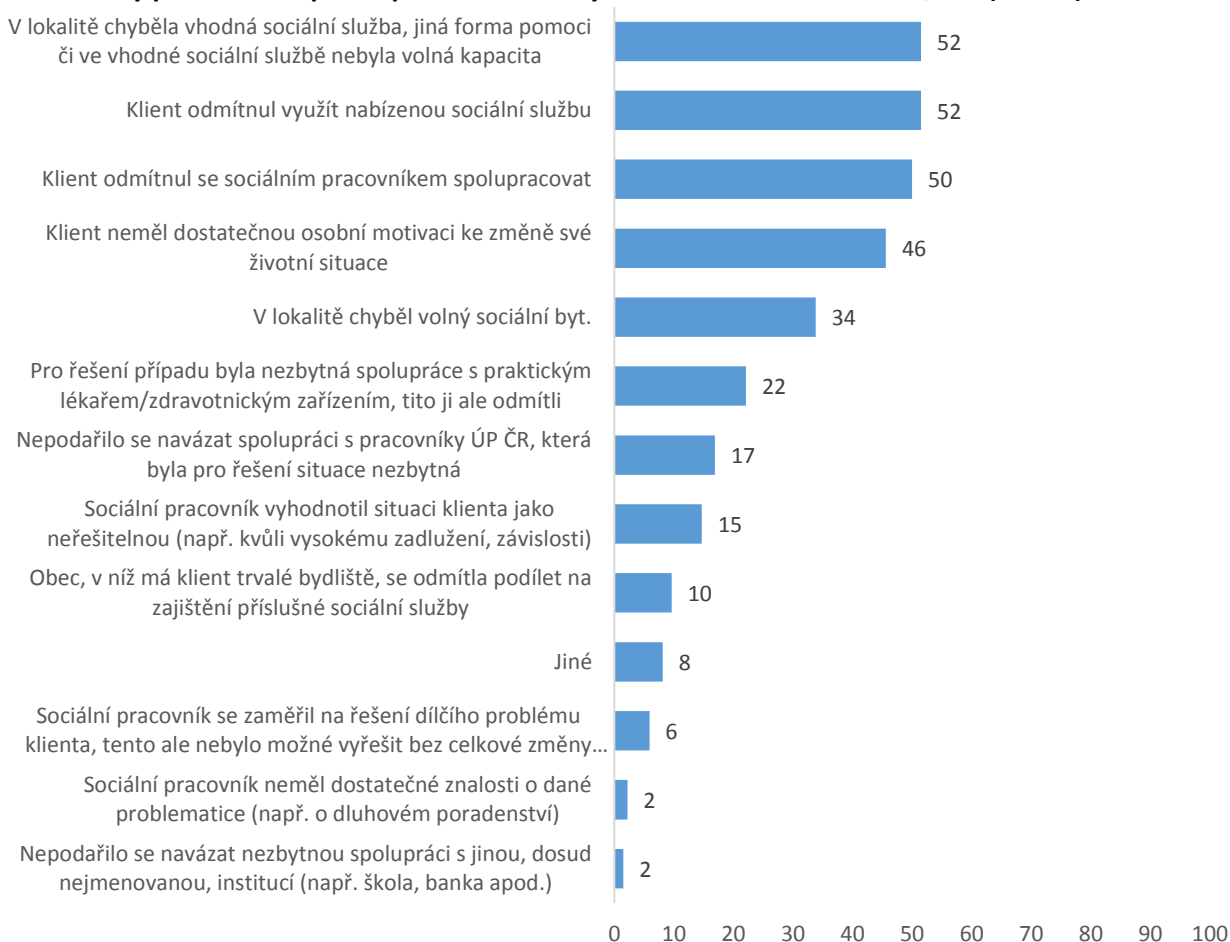
- osoba závislá na návykových látkách včetně alkoholu, která se odmítá léčit a je bez přístřeší, či materiálního zajištění (49 %);
- osoba bez přístřeší s potřebou péče (46 %).

Příčina potíží či neúspěchu při řešení obtížných životních situací² pak byla vedoucími sociálních odborů/oddělení spatřována zejména v přístupu samotného klienta a v chybějící vhodné sociální službě:

- klient odmítl využít nabízenou sociální službu (52 %),
- klient odmítl se sociálním pracovníkem spolupracovat (50 %),
- klient neměl dostatečnou osobní motivaci ke změně své životní situace (46 %),
- v lokalitě chyběla vhodná sociální služba, jiná forma pomoci či ve vhodné sociální službě nebyla volná kapacita (52 %).

Podrobně k jednotlivým příčinám viz následující graf.

Graf 9: Příčiny potíží či neúspěchu při řešení obtížných životních situací klientů, v % (N=136)

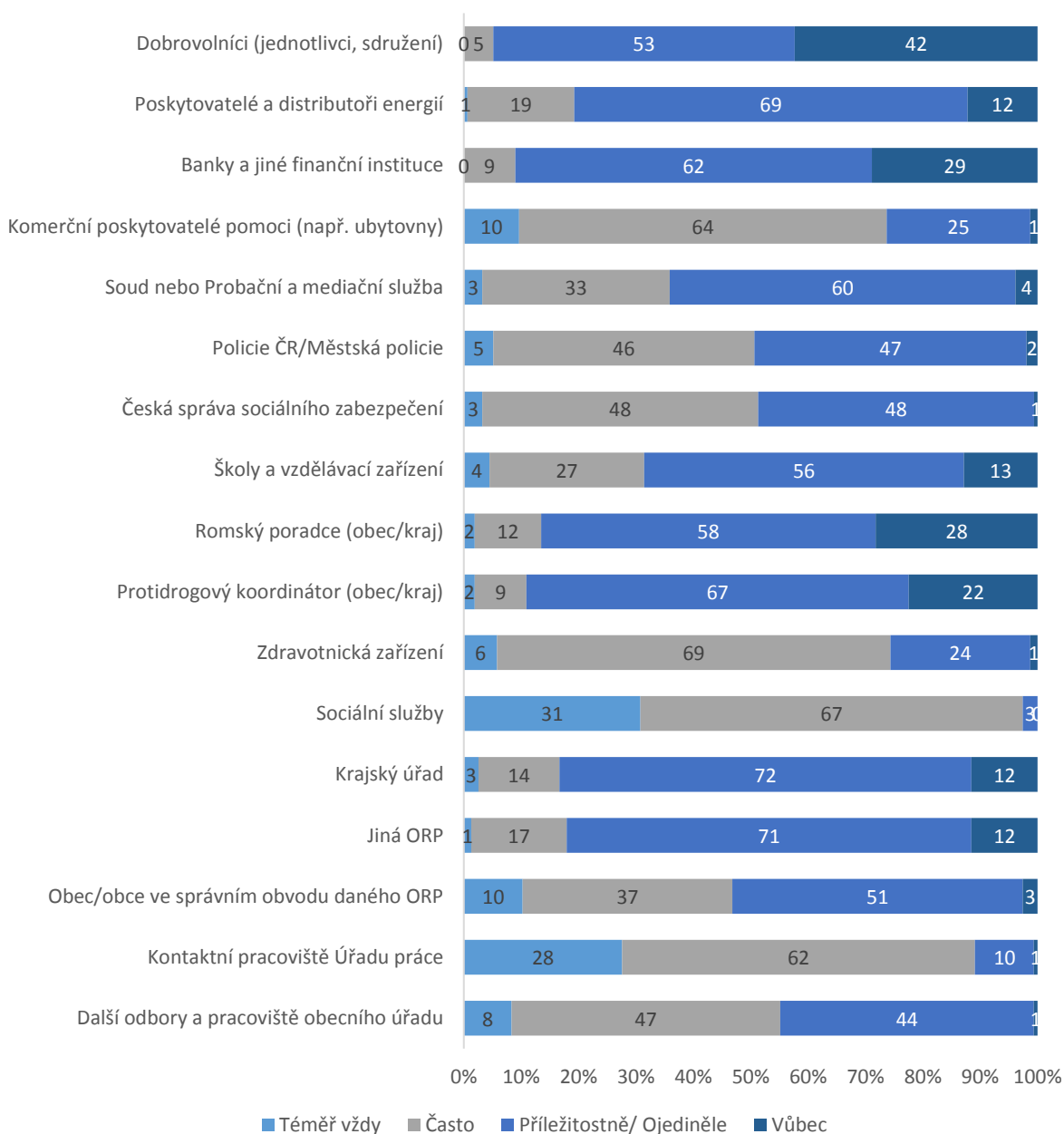

² Respondenti měli opět označit maximálně 5 variant ze seznamu 12 možných příčin, případně označit „jiné“ a slovně tuto příčinu popsat. Variantu „jiné“ zvolilo 8 % respondentů. Seznam možných příčin neúspěchu byl vytvořen jednak na základě stati Musil (2012) publikované v 1. čísle 12. ročníku časopisu Sociální práce/Sociální práce. Dále na základě případových studií realizovaných v rámci TB05MPSV006 a sekundární analýzy dat.

6. Spolupráce v rámci individuální sociální práce

Z grafu 9 uvedeného v předchozí kapitole bylo patrné, že příčinou neúspěšné intervence v rámci sociální práce v přenesené působnosti může být i selhávající spolupráce např. s praktickými lékaři či zdravotnickým zařízením (22 %) a s pracovníky kontaktních pracovišť Úřadu práce (17 %). Nyní se zaměříme na to, jak vedoucí sociálních odborů a oddělení vnímali obecně význam spolupráce s různými subjekty při řešení nepříznivých sociálních situací občanů v rámci výkonu sociální práce v přenesené působnosti.

Graf 10: Jak často se podílí vybrané subjekty na řešení nepříznivých sociálních situací klientů sociálních pracovníků obcí, v % (N=156)

Při řešení nepříznivé sociální situace klientů sociálních odborů/oddělení považují vedoucí těchto odborů za nejdůležitější spolupráci se **sociálními službami** - 31 % z nich uvedlo, že se sociálními službami je třeba spolupracovat „téměř vždy“ a 67 %, že je nutné s nimi spolupracovat „často“.

Podobně významně byla hodnocena i spolupráce s **kontaktními pracovišti ÚP ČR**. Za těmito dvěma subjekty následovala spolupráce s **komerčními poskytovateli pomoci** (např. ubytování) a se **zdravotnickými zařízeními**.

Naopak „vůbec“ či „ojediněle“ se dle vedoucích sociálních odborů/oddělení na řešení nepříznivých sociálních situací klientů sociálních pracovníků obcí podílejí:

- dobrovolníci,
- banky a jiné finanční instituce,
- protidrogový koordinátor,
- romský poradce,
- krajský úřad,
- jiné obce s rozšířenou působností a
- poskytovatelé a distributoři energií.

Z odpovědí respondentů dále vyplynulo, že alespoň příležitostně je možno s některým ze subjektů uvedených v grafu 10 spolupracovat.

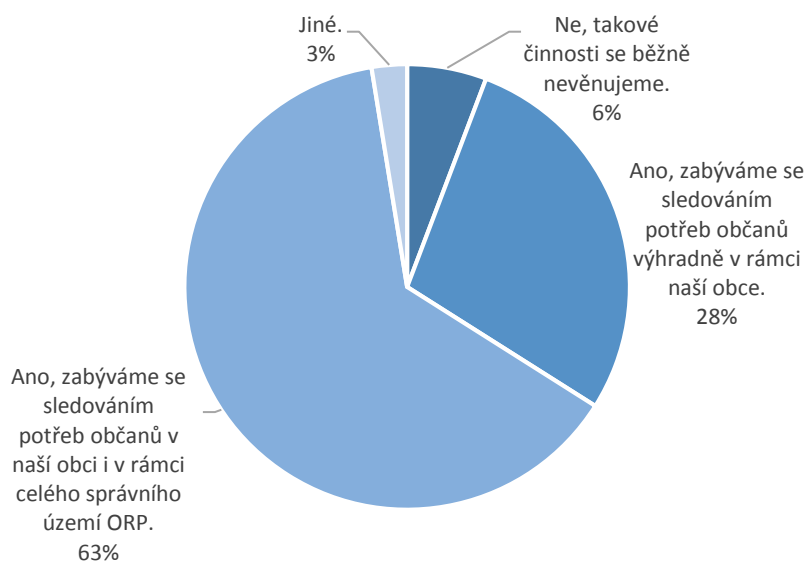
Podoba spolupráce pak je dle respondentů nejčastěji systematicky rozvíjena a má částečně formalizovanou podobu, druhá nejčastější forma je ad hoc navazování spíše neformální spolupráce:

- 49 % respondentů uvedlo, že v jejich správním obvodu převažuje tento typ spolupráce: „Pro spolupráci s dalšími subjekty jsme si nastavili vlastní postupy. V některých případech formální, někdy neformální. Stanovili jsme pracovníky, kteří se na řešení záležitostí klienta budou podílet; jsou dohodnuty základní kroky, podle kterých bude společně pomoc klientovi zajištěna.“
- 38 % respondentů uvedlo, že v jejich správním obvodu převažuje tento typ spolupráce: „Spolupráci s dalšími subjekty zahajujeme většinou nárazově, v případě nutnosti. Jednáme s pracovníkem, který je momentálně dostupný nebo ochotný se řešení problému věnovat. Poté, co případ úspěšně zvládneme nebo vyčerpáme možnosti řešení, je spolupráce ukončena.“
- 13 % respondentů uvedlo, že v jejich správním obvodu převažuje tento typ spolupráce: „Spolupráce s dalšími subjekty je založena výhradně na standardizovaných postupech, které jsme si společně vytvořili a které při zajištění pomoci klientovi využíváme. Tyto postupy jsou formálně stanoveny (většinou v písemné formě). S pracovníky těchto subjektů jsme průběžně v kontaktu a to nejen při bezprostředním zajištění pomoci klientům. Komunikace s těmito spolupracujícími subjekty probíhá jak na úrovni řadových pracovníků, tak na úrovni vedení.“

7. Zjišťování potřeb občanů v oblasti zajištění pomoci

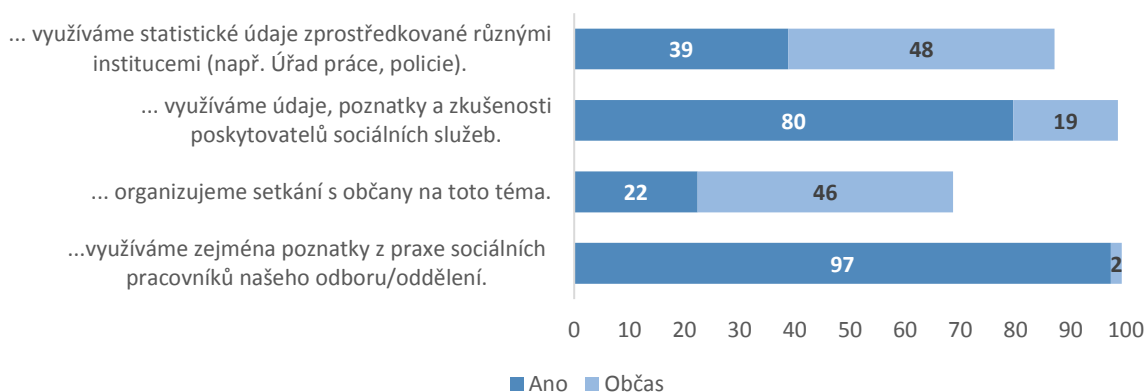
Na základě výsledků dotazníkového šetření se jeví, že zjišťování potřeb občanů v oblasti zajištění sociální pomoci je v obcích běžnou aktivitou. Pouze 6 % vedoucích pracovníků uvedlo, že tuto činnost nezajišťují, 28 % z dotázaných pak uvedlo, že sledují potřeby pouze obyvatelů jejich obce, nikoliv obyvatel správního obvodu. Nicméně většina vedoucích pracovníků (63 %) byla přesvědčena, že sledují potřeby všech obyvatel, pro které vykonávají činnosti v přenesené působnosti, tj. jak obce, tak i správního obvodu.

Graf 11: Pokud se zamyslíte nad obdobím posledních dvou let (2014-2016), věnujete v rámci vašeho odboru pozornost sledování potřeb a požadavků občanů na zajištění sociální pomoci? (N=156)

Pro zjišťování potřeb obyvatel v sociální oblasti využívají sociální odbory/oddělení zejména poznatky přímo z praxe, ať již jejich sociálních pracovníků (97 %) nebo v kombinaci se zkušenostmi poskytovatelů sociálních služeb (80 %). Setkání s občany na toto téma organizuje pravidelně 22 % obcí a „občas“ 46 % obcí. Podobně jsou dle vyjádření vedoucích pracovníků ve 39 % běžně využívány statistické údaje jiných institucí (jako např. ÚP, policie apod.) a „občas“ jsou využívány ve 48 % obcí.

Graf 12: Zdroje informací o potřebách občanů v sociální oblasti, v % (N=147)

Kromě uvedených zdrojů informací o potřebách obyvatel obce/ správního obvodu, dále 27 % vedoucích uvedlo, že v uplynulých dvou letech využili při zjišťování potřeb občanů služeb externích odborníků či výzkumné agentury a téměř polovina (48 %) dotázaných uvedla, že si myslí, že se na jejich odboru/oddělení snaží hledat vlastní nové způsoby rozpoznávání potřeb a požadavků na poskytnutí sociální pomoci. Tyto nové způsoby mohli respondenti upřesnit ve volném poli dotazníků. Nejčastěji zde uváděli depistáž, terénní práci a práci s klienty obecně, rovněž uváděli komunitní plánování sociálních služeb a kontakty s poskytovateli sociálních služeb a dále setkávání s občany a samosprávou.

V těch obcích, jejich vedoucí sociálních odborů/oddělení uvedli, že se nějakým způsobem věnují zjišťování potřeb v sociální oblasti svých občanů, bylo 97 % vedoucích přesvědčeno, že se v rámci tohoto zjišťování zabývají všemi skupinami občanů.

8. Dostupnost sociálních služeb v obci a ve správním obvodu ORP/ hl. m. Prahy – její hodnocení a zajišťování

V této kapitole nejprve představíme, jak v rámci dotazníkového šetření hodnotili vedoucí sociálních odborů/oddělení pokrytí jednotlivých cílových skupin sociálními službami, následně se budeme věnovat plánování rozvoje sociálních služeb v území.

Respondenti v rámci dotazníkového šetření hodnotili nejprve pouze pro území obce s rozšířenou působností a následně pro celý správní obvod ORP či hl. m. Prahy to, jak jsou podle jejich názoru a zkušeností dostupné sociální služby pro jednotlivé cílové skupiny potenciálních uživatelů. Vedoucí odborů/oddělení z územních celků, kde nebyl rozdíl mezi obcí a jejím správním obvodem (tj. některá velká města a některé správní obvody hl. m. Prahy), hodnotili pokrytí sociálními službami pouze pro celé správní obvody, proto je počet respondentů hodnotící pokrytí sociálními službami o 16 osob nižší než je počet respondentů, kteří se vyjadřovali k celému správnímu obvodu. Nicméně v obou případech, tj. jak pro obec, tak pro správní obvod, byla respondentům předložena stejná sada cílových skupin obyvatel, přičemž respondenti hodnotili pro každou z cílových skupin dostupnost sociálních služeb na škále 1 až 5, kdy podobně jako při školním známkování číslo 1 znamenalo, že potřeby dané cílové skupiny jsou dle respondenta v daném území zcela pokryty, a na opačném konci škály číslo 5 naopak znamenalo, že sociální služby pro danou skupinu v území chybí.

Při konstrukci dotazníku jsme si uvědomovali, že je nutné pro dosažení korektních výsledků odfiltrovat situace, kdy sociální služby pro určitou cílovou skupinu v území chybí z toho důvodu, že se tam prostě nenacházejí žádní zástupci dané cílové skupiny, a služby by tedy neměl kdo využívat. Proto měli respondenti u každé z cílových skupin rovněž možnost zaznačit variantu, že tato cílová skupina v obci/správním obvodě chybí a pokrytí službami pro tuto skupinu nehodnotit. Zařazení této možnosti dále poukázalo na to, že **až na výjimky se dle svých nadřízených setkávají sociální pracovníci většiny obcí s téměř všemi cílovými skupinami, s výjimkou** cílové skupiny „imigranti a azylové“, která dle respondentů není přítomná v 56 % obcí a 51 % správních obvodů. S velkým odstupem se pak umístila skupina „etnické menšiny“, která dle respondentů chybí ve 14 % obcí a 18 % správních obvodů. Jako méně obvyklé cílové skupiny pak byly uváděny ještě další dvě a sice „oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí“ (nebyly přítomné v 6 % obcí a 9 % správních obvodů) a „pachatelé trestné činnosti“ (chyběli v 6 % obcí a 8 % správních obvodů).

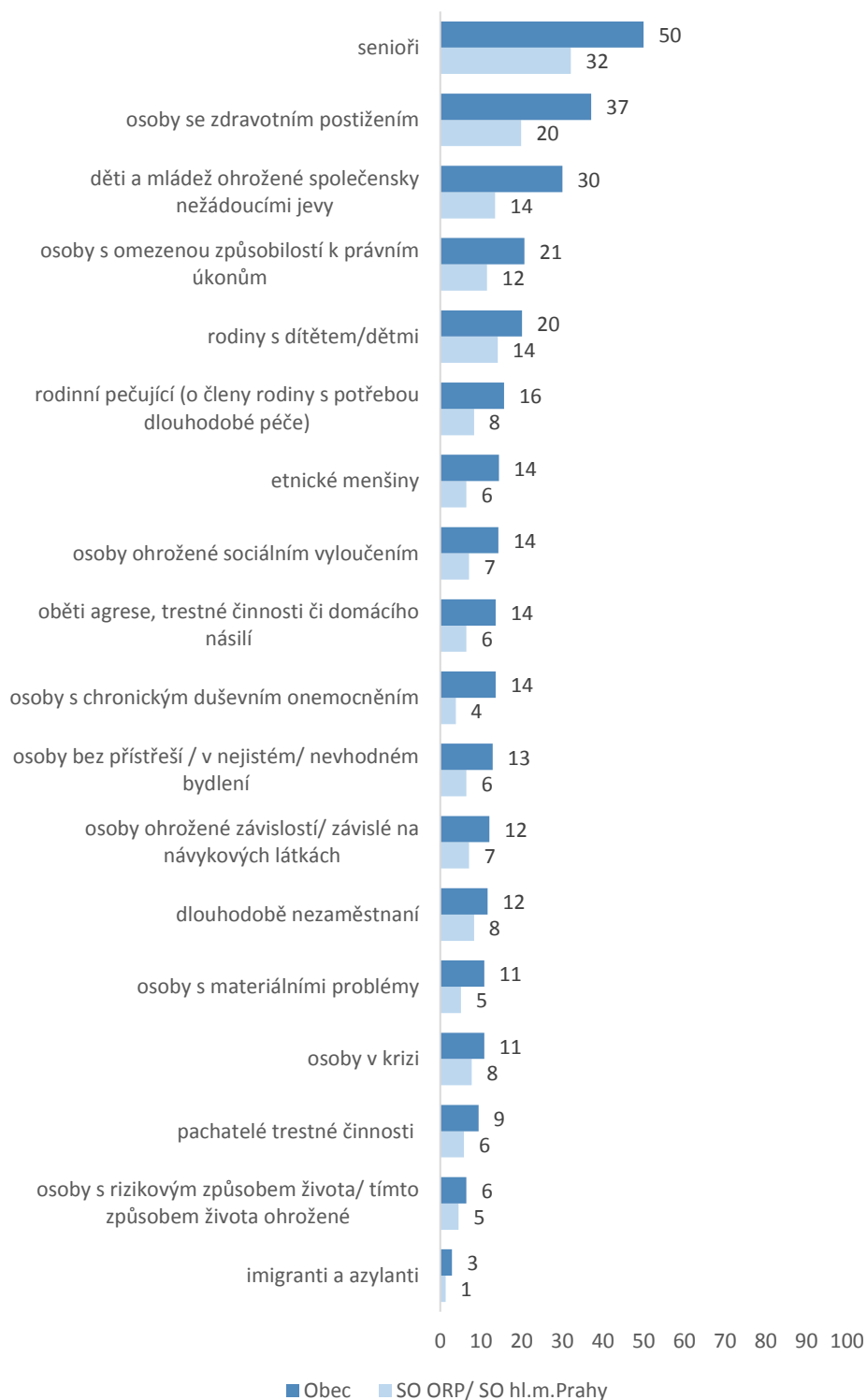
Pro analýzu jsme se rozhodli hodnotit krajní póly dostupnosti sociálních služeb, neboť ty nejostřeji indikují na jedné straně ty cílové skupiny, pro které jsou sociální služby obvykle dobře dostupné, a na straně druhé ty skupiny, pro které bývá z hlediska obcí obtížné sociální služby zajistit kvůli jejich limitované nabídce. Výsledky této analýzy jsou zobrazeny pro přehlednost ve dvou grafech – grafu 13 a 14. Oba grafy na první pohled jednoznačně **prokazují trend obecně vyšší dostupnosti sociálních služeb přímo v obcích v porovnání s dostupností služeb pro tutéž cílovou skupinu ve správních obvodech obcí**: pro všechny cílové skupiny platí, že jsou jejich potřeby službami „zcela pokryty“ ve větším procentu obcí než správních obvodů, a naopak opět pro všechny cílové skupiny platí, že sociální služby pro ně častěji „chybí“ ve správních obvodech než v přímo v obcích.

Co se samotné dostupnosti sociálních služeb týče, na pomyslných stupních vítězů se umístili:

1. Senioři
2. Osoby se zdravotním postižením
3. Děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy

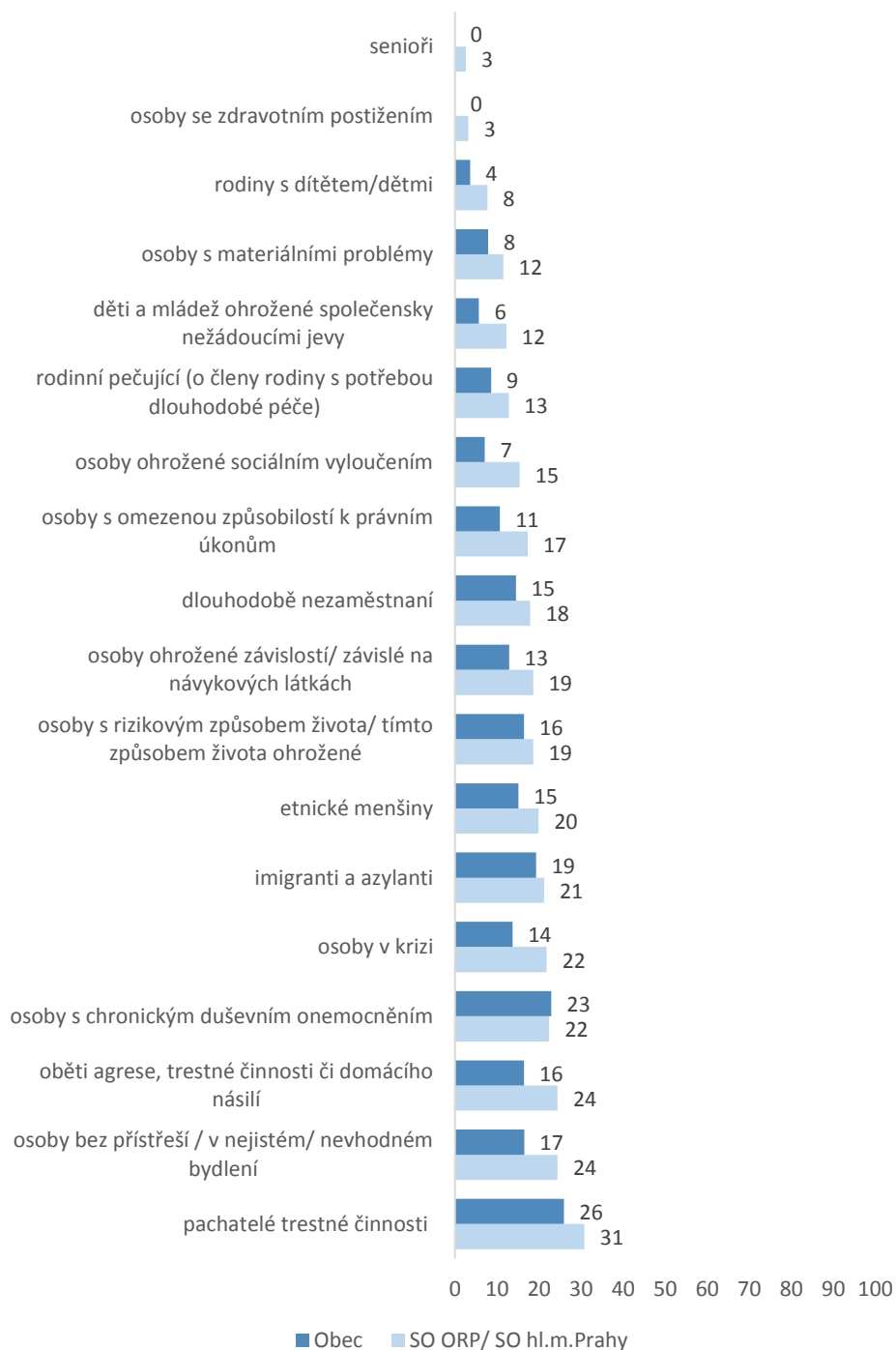
Senioři a osoby se zdravotním postižením jsou dále jedinými cílovými skupinami, u nichž se žádný z respondentů nevyjádřil, že by sociální služby pro ně určené v jejich obci „zcela chyběly“, a „chybí“ pouze ve 3% správních obvodů.

Graf 13: Cílové skupiny, jejichž potřeby jsou v území dle respondentů sociálními službami zcela, v členění na ORP a správní obvod ORP/hl. m. Prahy, v % (N ORP=140, N SO ORP/hl. m. Prahy =156)

Výsledky dotazníkového šetření zobrazené v grafu 14 poukazují na poněkud **alarmující stav** z hlediska dostupnosti sociálních služeb **ve správních obvodech** – jak je patrné z grafu, **u více jak poloviny cílových skupin zaznačila minimálně pětina respondentů, že v jejich správním obvodu služby pro takovou cílovou skupinu „chybí“**. Z hlediska samotných **obcí je pak situace výrazně příznivější** – v přibližně pětině obcí chybí sociální služby pouze pro „osoby s chronickým duševním onemocněním“ a pro „pachatele trestné činnosti“.

Graf 14: Cílové skupiny, pro něž dle respondentů sociální služby v území chybí, v členění na ORP a správní obvod ORP/hl. m. Prahy, v % (N ORP=140, N SO ORP/hl. m. Prahy =156)

Celkově **nejčastěji ve správních obvodech i přímo v obcích chybí dle respondentů sociální služby pro tyto cílové skupiny:**

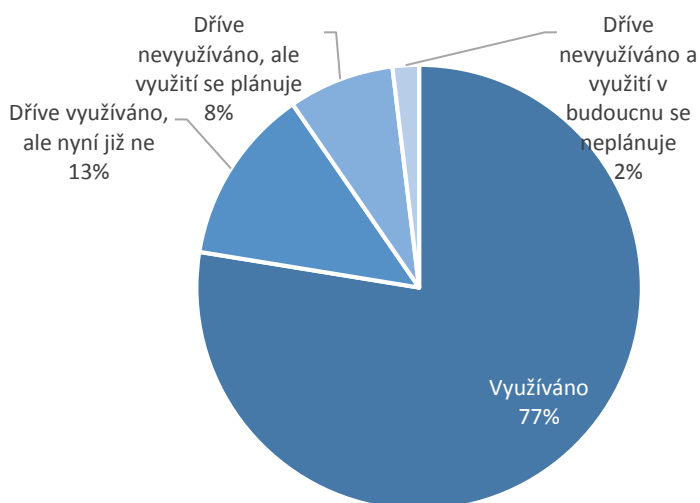
1. Pachatelé trestné činnosti (31 % SO, 26 % ORP),
2. Osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém či nevhodném bydlení (24 % SO, 17 % ORP),
3. Oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí (24 % SO, 16 % ORP),
4. Osoby s chronickým duševním onemocněním (22 % SO, 23 % ORP),
5. Imigranti a azylanti (21 % SO, 19 % ORP).

Na tomto místě považujeme za důležité připomenout, že právě „osoby bez přístřeší“ byly vedoucími sociálních odborů/oddělení označeny jako nejčastější typ cílové skupiny, s níž její sociální pracovníci pracují. Vezmeme-li v úvahu, že se jedná současně o cílovou skupinu, pro kterou sociální služby zcela chybí až ve čtvrtině správních obvodů a 17 % obcí, pak je zřejmé, že existují překážky pro rozvoj tohoto typu sociálních služeb, neboť potenciální poptávka je výrazně vyšší. Může se jednat o překážky jak na straně poskytovatelů, tak na straně samosprávy (neochota „podporovat“ služby pro danou cílovou skupinu), tak na straně potenciálních uživatelů, kterým nemusí vyhovovat např. režimová opatření uplatňovaná v některých typech sociálních služeb pro ně určených.

Z právě popsanych výsledků je patrné, že dostupnost sociálních služeb, zvláště pro určité cílové skupiny a území mimo správní centra, tj. mimo přímo ORP, dosud nedosáhla optimálního stavu, a je tedy co zlepšovat. Nehledě na to, že potřeby občanů, na něž reagují sociální služby svou nabídkou, se v čase mění, takže i území v současnosti dobře pokryté sociálními službami by, pokud by ustrnulo v daném stavu, mohlo v relativně krátké době čelit v této oblasti potížím.

Z tohoto hlediska lze vnímat jako příznivé, že dle vedoucích sociálních odborů/oddělení je střednědobé plánování sociálních služeb realizováno v téměř 80 % obcí či správních obvodech. Pouze 2 % obcí se plánování nikdy nevěnovalo a nemá záměr tento stav změnit. Za pozornost pak stojí skupina obcí (13 %), kde dříve plánování sociálních služeb, nejčastěji v podobě komunitního plánování realizovali, ale tento proces byl ukončen. Z volných odpovědí na otázku, co k tomu vedlo, vyplynuly dvě nejčastější příčiny – jednak nezáměr samosprávy na procesu participovat, a v menší míře delegování plánování na úroveň kraje.

Graf 15: Využívání střednědobého plánování sociálních služeb v ORP/správním obvodě, v % (N=156)

Tam, kde plánování sociálních služeb realizují, se pak tohoto procesu nejčastěji účastní profesionálové v této oblasti (tj. jak příslušní úředníci, tak poskytovatelé sociálních služeb a zástupci dalších relevantních institucí), druhá nejčastější forma pak zahrnuje i aktivní účast občanů:

- 70 % respondentů uvedlo, že v jejich obci/správním obvodu převažuje tento typ plánování sociálních služeb: „Plánování sociálních služeb se účastní převážně pracovníci úřadu, poskytovatelé sociálních služeb a zástupci dalších organizací a institucí, kteří si vzájemně vyměňují zkušenosti a informace a domlouvají se na optimální struktuře sociálních služeb.“
- 28 % respondentů uvedlo, že v jejich obci/správním obvodu převažuje tento typ plánování sociálních služeb: „Plánování sociálních služeb se aktivně účastní občané z různých cílových skupin, kteří zde vyjadřují své potřeby a požadavky na způsob zajištění pomoci, a jejich sdělení představuje důležitý zdroj rozhodování o struktuře sociálních služeb.“
- 2 % respondentů uvedlo, že v jejich obci/správním obvodu převažuje tento typ plánování sociálních služeb: „Plánování sociálních služeb je záležitostí pracovníků úřadu, kteří mají na starosti zpracování střednědobého plánu a zajišťují si k tomu různé podklady.“

Téma rozšiřování, či udržení stávajících sociálních služeb a zřizování sociálních bytů bylo dominantním i ve volných odpovědích respondentů na otevřenou otázku „Co plánujete v sociální oblasti uskutečnit ve Vaší obci, či správním obvodě v nejbližších letech?“

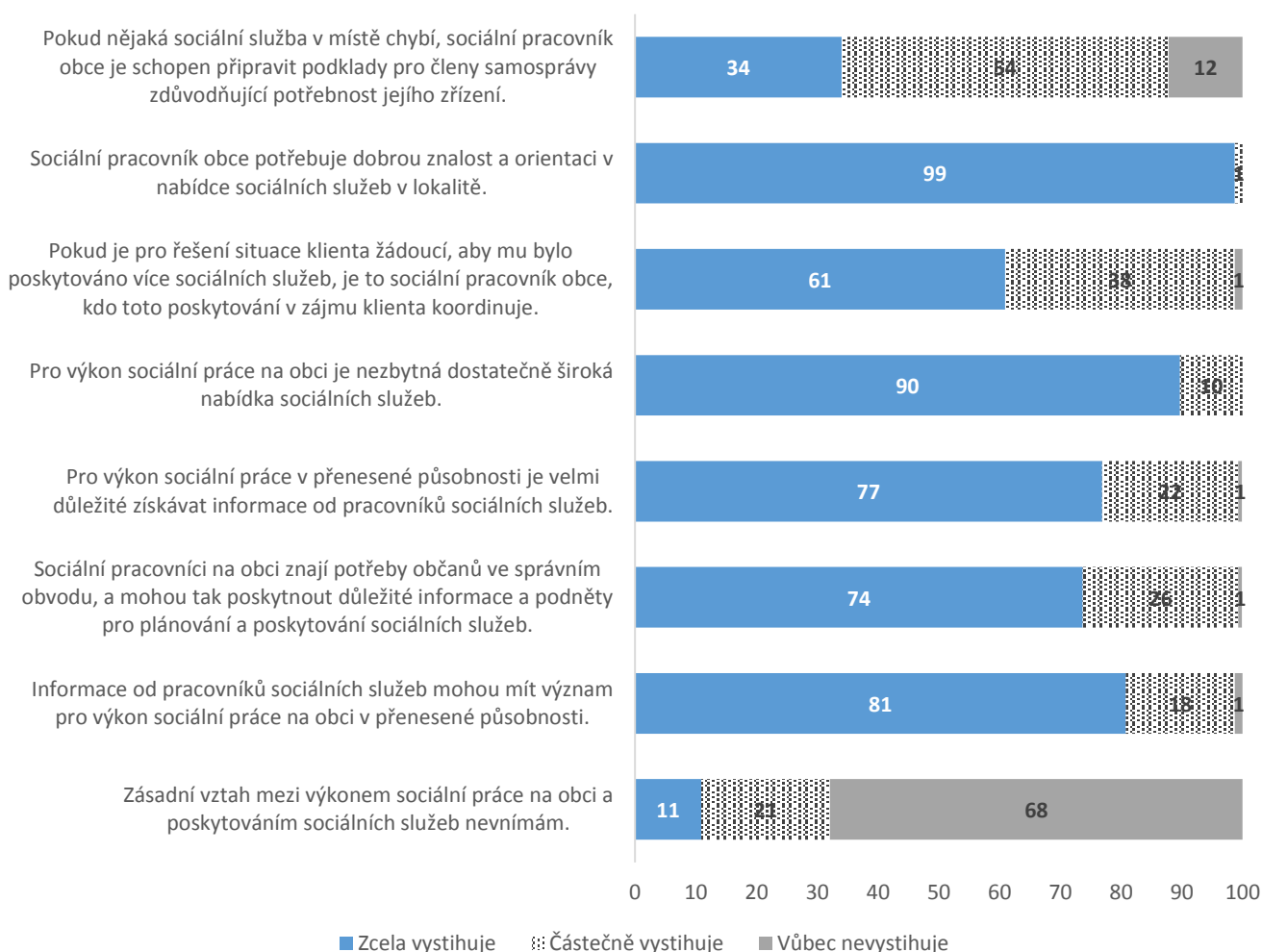
9. Vztah mezi výkonem sociální práce v přenesené působnosti a sociálními službami

V rámci dotazníkového šetření byla vedoucím sociálních odborů/oddělení rovněž předložena sada výroků o vztahu mezi výkonem sociální práce na obci a poskytováním sociálních služeb (viz graf 16). Respondenti byli požádáni, aby u každého z výroků označili, nakolik daný výrok vystihuje jejich názor na tento vztah.

Z výsledků je zřejmé, že téměř všichni vedoucí pracovníci vnímají **nezastupitelný význam sociálních služeb, resp. možnosti zprostředkovat sociální službu, při výkonu individuální sociální práce s klienty** – 99 % zcela souhlasí s tím, že sociální pracovník obce potřebuje dobrou znalost a orientaci v nabídce sociálních služeb v lokalitě a dále 90 % s tím, že dostatečně široká nabídka sociálních služeb je pro výkon sociální práce na obci nezbytná.

V tomto kontextu se jeví poněkud překvapivě, že současně 11 % vedoucích nepovažuje vztah mezi výkonem sociální práce na obci a poskytováním sociálních služeb za zásadní.

Graf 16: Souhlas/nesouhlas respondentů s výroky o vztahu mezi činností sociálních pracovníků na obci v rámci přenesené působnosti a sociálními službami, v % (N=156)

Nicméně 89 % vedoucích souvislost mezi sociální prací a sociálními službami vnímá. Kromě výše uvedeného významu pro individuální sociální práci, spatřovali jako **důležitou vzájemnou výměnu**

informací – tj. od poskytovatelů sociálních služeb k sociálním pracovníkům obce jako forma depistáže, případně impulsy pro individuální sociální práci (77 %, 81 %) a od sociálních pracovníků k sociálním službám jako důležité informace pro nastavení jednotlivých služeb, ale zejména i plánování rozvoje sociálních služeb na místní úrovni (74 %).

V neposlední řadě je většina vedoucích pracovníků (61 %) přesvědčena, **že sociální pracovníci obce by měli působit i jako koordinátoři pomoci**, v případě že je jednomu klientu poskytováno více sociálních služeb současně.

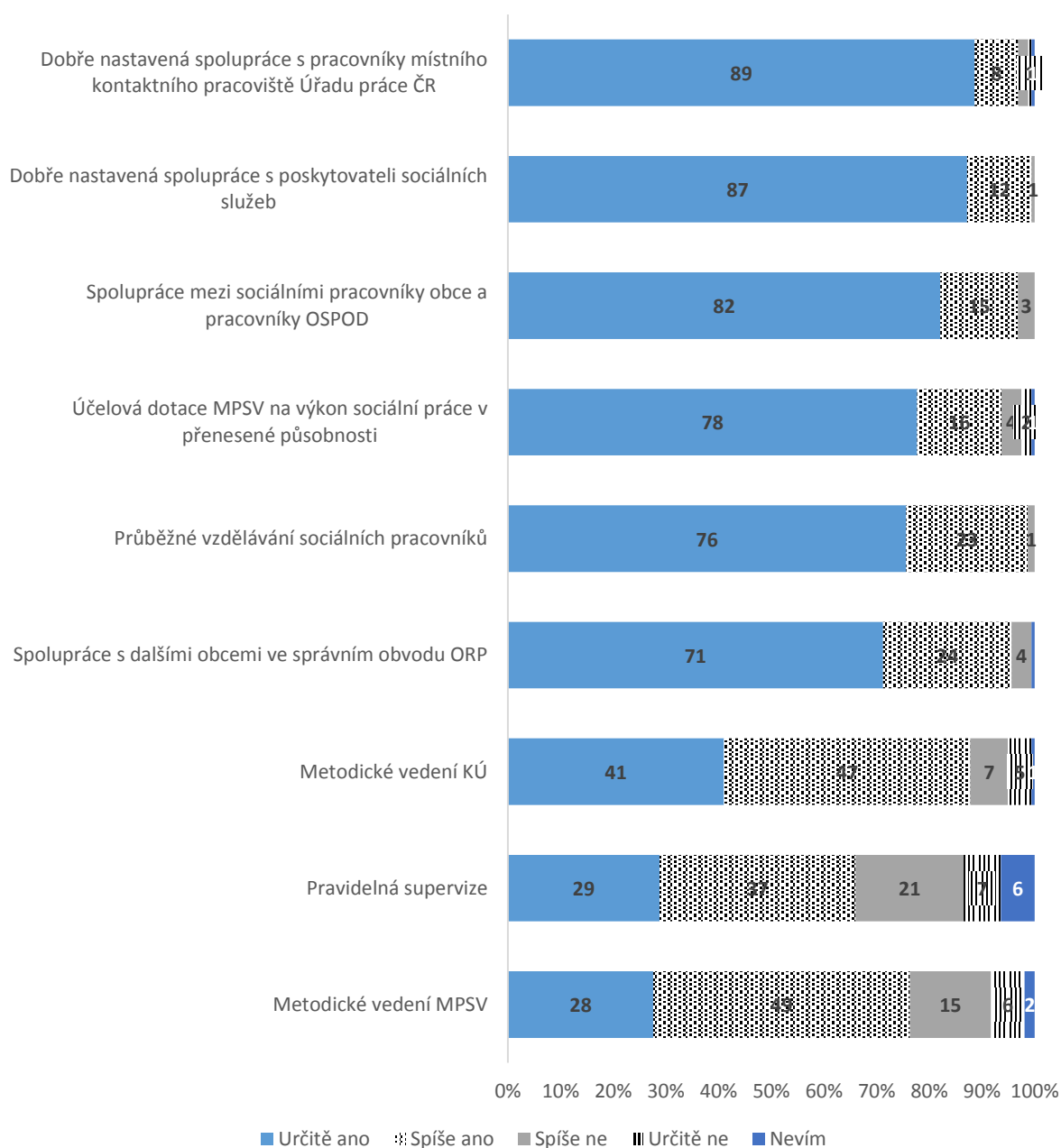
Dodejme, že většina vedoucích pracovníků **jen částečně souhlasila s tím, že by sociální pracovník obce aktivně vystupoval vůči samosprávě v rámci makropraxe**. Jak jsme však již uvedli výše, jednoznačná shoda panuje ohledně silné vazby mezi výkonem individuální sociální práce a sociálními službami, resp. možností zprostředkovat vhodnou sociální službu. Toto je pak zásadní zejména v modelu sociální práce uplatňovaném v některých obcích, kde je hlavním úkolem sociálního pracovníka obce sociální poradenství a zprostředkovávání další pomoci.

10. Kontext výkonu sociální práce v přenesené působnosti – napomáhající faktory a překážky

Součástí dotazníku byla i sada otázek týkající se faktorů, které mohou výkon sociální práce na obci podpořit, či naopak znesnadnit.

Mezi jednoznačně podpůrné faktory (viz graf 17) řadila většina vedoucích pracovníků **dobře nastavenou spolupráci** s pracovníky KoP ÚP ČR (89 %), s poskytovateli sociálních služeb (87 %), s pracovníky OSPOD (82 %) a v poněkud menší míře i spolupráci s dalšími obcemi ve správním obvodu (71 %).

Graf 17: Názory respondentů na to, které z uvedených položek by usnadnily výkon sociální práce v přenesené působnosti na ORP, v % (N=156)

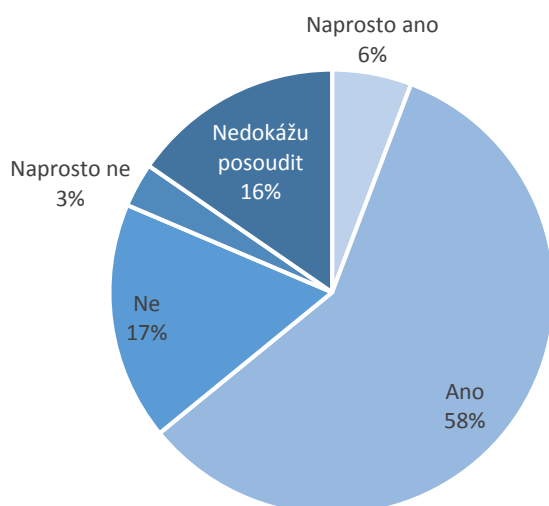

Více než 75 % vedoucích dále vnímalo jako **jednoznačně podpůrné faktory účelovou dotaci MPSV na výkon sociální práce v přenesené působnosti a průběžné vzdělávání sociálních pracovníků**. Další nástroje profesního rozvoje a růstu sociálních pracovníků jako je supervize a metodické vedení nadřízenými orgány již tak jednoznačně pozitivně hodnoceny nebyly.

Mezi faktory ovlivňujícími kvalitu výkonu sociální práce na obcích dále dle zjištění focus group s krajskými metodiky sociální práce patří i přítomnost kvalifikovaných sociálních pracovníků na trhu práce. Proto byla do dotazníku zařazena i otázka na to, nakolik je podle zkušenosti vedoucích pracovníků snadné nebo naopak obtížné obsadit uvolněné, nebo nově vytvořené místo sociálního pracovníka na obci. Podle výsledků dotazníkového šetření **81 % vedoucích pracovníků hledalo v uplynulém roce nového sociálního pracovníka, a jak se ukazuje, jde skutečně o nesnadný úkol – 44 % vedoucích, kteří v uplynulém roce obsazovali místo sociálního pracovníka, vnímali nalezení nového pracovníka jako „obtížné“ a 37 % dokonce jako „velmi obtížné“**. Nábor nového pracovníka vnímalo jako snadné pouze v 19 % vedoucích pracovníků.

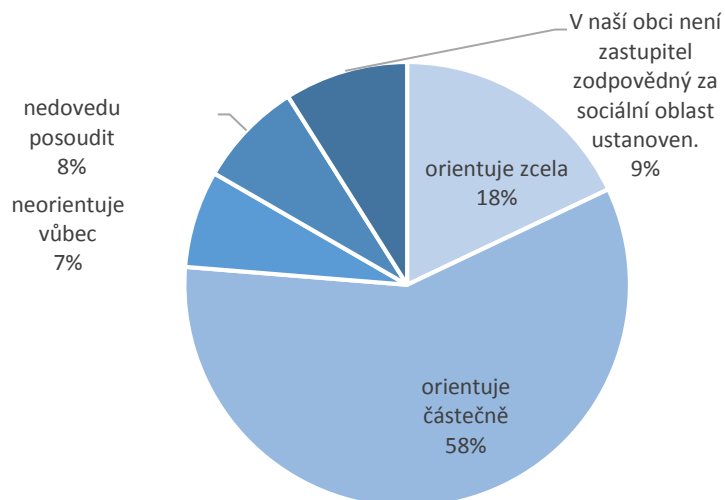
Výkon sociální práce na obci rovněž ovlivňuje to, jaký význam této agendě připisuje **samospráva** a nakolik respektuje to, že sociální pracovník vykonává tuto činnost v přenesené působnosti.

Graf 18: Řekl/a byste, podle Vaší zkušenosti, že politická reprezentace Vaší obce považuje sociální práci za důležitou agendu? (N=156)

Dle vyjádření vedoucích sociálních odborů/oddělení považují politici v 64 % obcí/správních obvodech Prahy agendu sociální práce za důležitou, nicméně v pětině obcí je tomu přesně naopak a 16 % vedoucích uvedlo, že toto nedokáže posoudit.

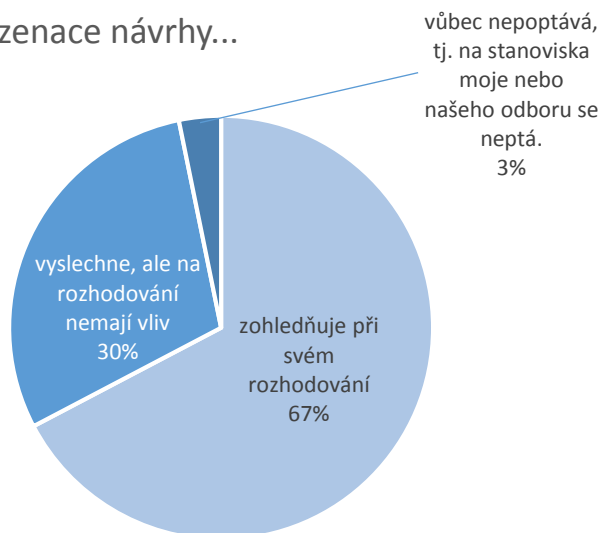
Graf 19: Názor respondentů na to, nakolik se volený zástupce obce, který je zodpovědný za sociální oblast, orientuje v agendě sociální práce (N=156)

Rovněž většina vedoucích sociálních odborů/oddělení se domnívala, že politik, který má v obci/správním obvodu hl.m. Prahy v gesci sociální oblast, této problematice alespoň zčásti rozumí (76 %). Nicméně v 9 % případů nebyl politik zodpovědný za tuto oblast ustanoven, což může znesnadňovat jednání sociálních odborů/oddělení se samosprávou a rovněž lze tuto skutečnost považovat za indikátor, že sociální oblast není v dané obci vnímána jako důležitá.

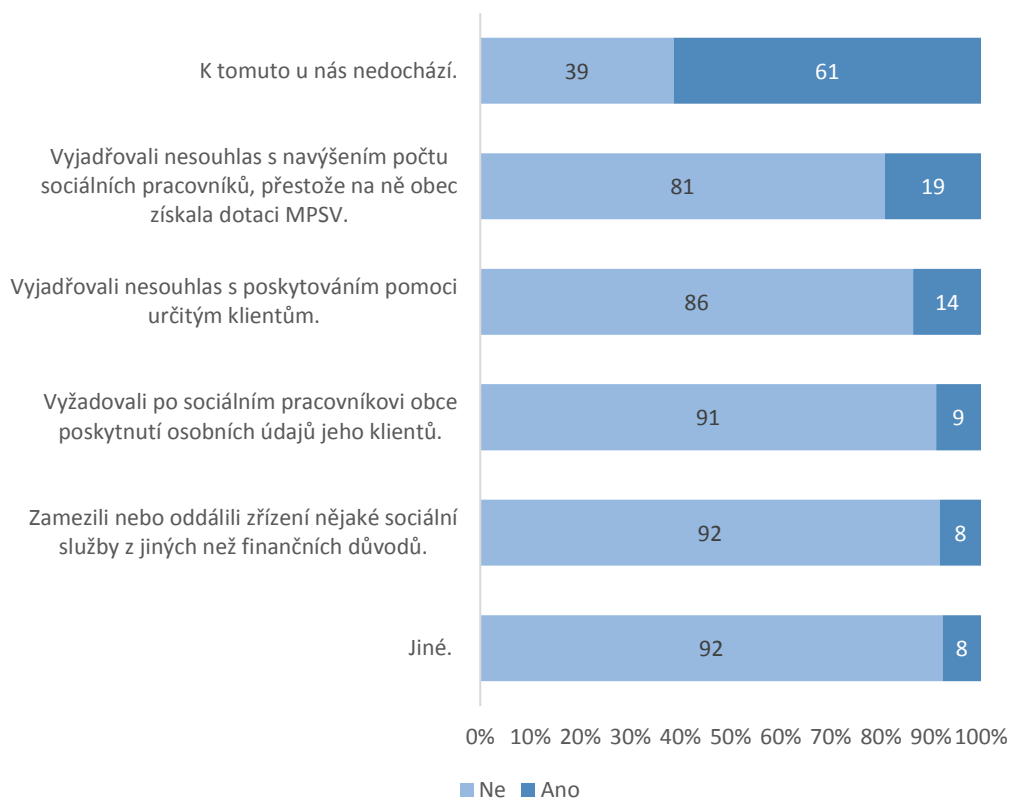
Graf 20: Jak dle zkušenosti respondentů místní politická reprezentace nakládá s jejich názory a návrhy, které se týkají sociálních témat v obci (N=156)

Politická reprezenace návrhy...

V souladu s předešlými výsledky dotazníkového šetření jsou 2/3 vedoucích sociálních odborů/oddělení přesvědčeni, že pokud jsou samosprávou projednávána témata týkající se sociální oblasti, pak jejich názor či náměty samospráva zohledňuje při svém rozhodování. Naopak v 1/3 obcí mají vedoucí pocit, že jejich hlas až k samosprávě nedoléhá.

Graf 21: Vyjádření respondentů k tomu, zda se volení zástupci pokoušeli níže uvedenými způsoby ovlivnit práci sociálního pracovníka obce, v % (N=156)

V neposlední řadě byla většina vedoucích pracovníků (61 %) přesvědčena, nebo alespoň uváděla, že místní politici se do výkonu sociální práce v přenesené působnosti žádným způsobem nevměšují. Ve více než třetině obcí však k tomuto dochází – nejčastěji vyjadřovala samospráva nesouhlas s navýšením počtu sociálních pracovníků, přestože na ně obec získala účelovou dotaci MPSV (19 %) a ve 14 % obcí se členové samosprávy přímo snažili ovlivnit průběh individuální sociální práce v přenesené působnosti. V odpovědi „jiné“ pak většina vedoucích, kteří tuto odpověď zvolili, uváděla, že samospráva zablokovala navýšení počtu sociálních pracovníků, protože v letošním roce nebyla účelová dotace MPSV jejich obci poskytnuta v požadované výši. Jeden z vedoucích dokonce vyjadřoval obavu, že kvůli nižší dotaci budou stavy sociálních pracovníků na jeho odboru snižovány. Ještě v jiné obci považují dle vedoucího pracovníka členové městské rady sociální práci za zbytečnou a „za ideální považují zrušení sociálního odboru“. Takto otevřeně prezentovaný nesouhlas samosprávy s výkonem sociální práce v obci byl sice v rámci dotazníkového šetření ojedinělý, v celorepublikovém měřítku však může být sociálních odborů v podobné situaci více.

K tomuto oddílu věnovanému vlivu samosprávy na výkon sociální práce v přenesené působnosti je třeba doplnit, že indikovaný pozitivní postoj samosprávy vůči této agendě může být mírně nadhodnocen, neboť již během pilotního testování dotazníku se jeden z testujících vedoucích pracovníků vyjádřil, že dle jeho zkušenosti bude část respondentů upravovat své odpovědi tak, aby zůstali loajální vůči samosprávě obce.

11. Názory respondentů na vhodnost současného vymezení agendy sociální práce v přenesené působnosti

V této sekci dotazníku se vedoucí sociálních odborů/oddělení nejprve vyjadřovali k tomu, zda považují současné legislativní zakotvení sociální práce v přenesené působnosti v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi za vyhovující či nikoliv. **Legislativní vymezení sociální práce v obou právních úpravách považovaly 2/3 respondentů** (resp. 66 % u zákona o sociálních službách a 69 % u zákona o pomoci v hmotné nouzi) **za dostatečné**, třetina respondentů nikoliv. Jako náměty, v čem současné vymezení nevyhovuje, uváděli v souvislosti se zákonem o sociálních službách, že toto vymezení sociální práce je „příliš úzké/obecné/abstraktní“, „nejsou stanoveny kompetence sociálního pracovníka“, „není stanoven počet sociálních pracovníků na velikost obce“. V souvislosti se zákonem o pomoci v hmotné nouzi rovněž uváděli, že jde o příliš obecné vymezení a dodávali, že chybí „jasné stanovení kompetencí úřadu práce a obcí“.

Následně byla respondentům **nabídnuta sada vybraných návrhů změn**, týkajících se agendy sociální práce v přenesené působnosti, formulovaných zejména na základě poznatků získaných z předešlých fází realizace tohoto projektu. Jak je patrné z grafu 22:

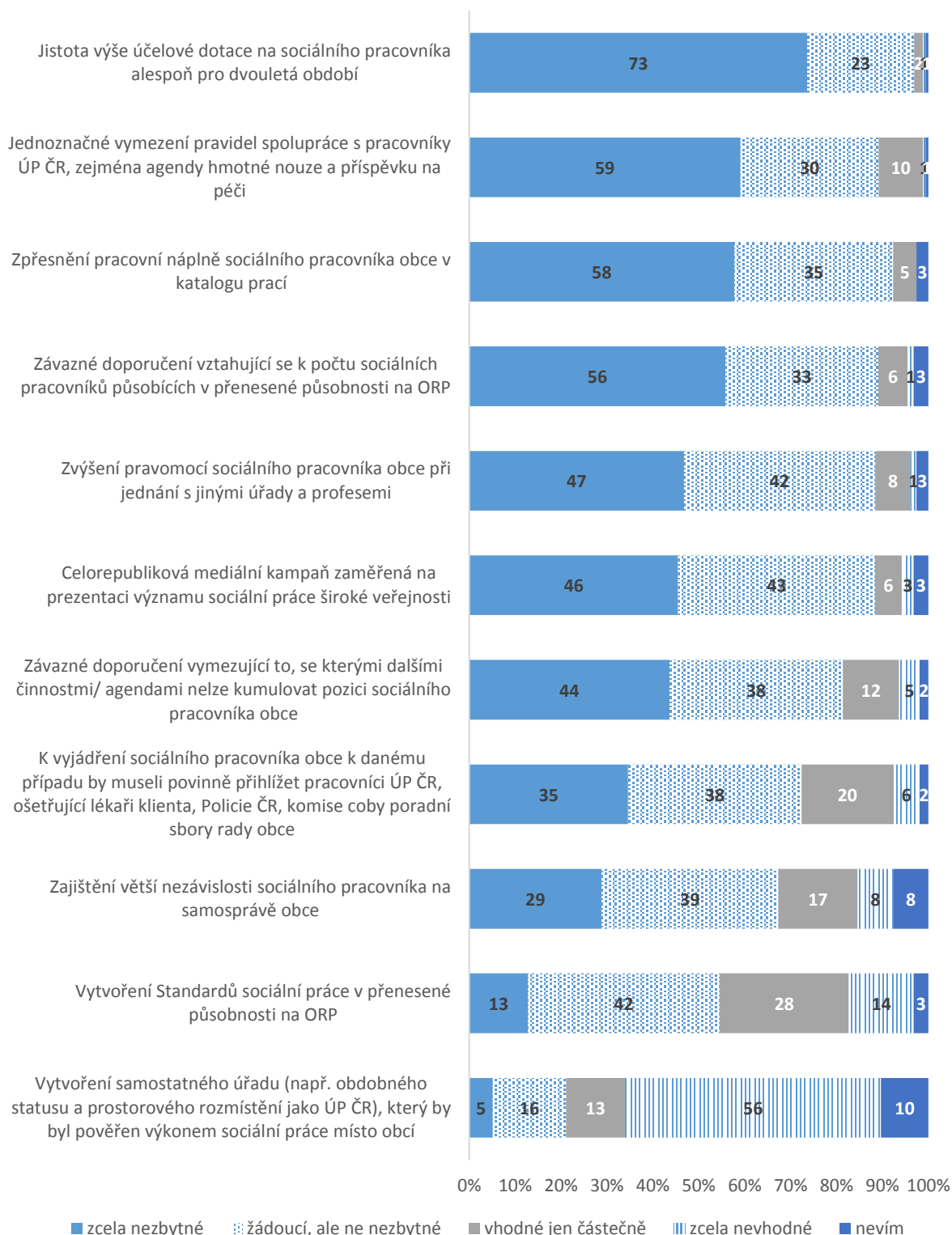
- **¾ vedoucích** sociálních odborů/oddělení vnímají jako **zcela nezbytnou** „jistotu výše účelové dotace na sociálního pracovníka alespoň pro dvouletá období“.
- **Více než ½ vedoucích** pracovníků dále považovala za **zcela nezbytné**
 - „jednoznačné vymezení pravidel spolupráce s pracovníky ÚP ČR, zejména s pracovníky agendy hmotné nouze a příspěvku na péči“,
 - „zpřesnění pracovní náplně sociálního pracovníka obce v katalogu prací“,
 - „závazné doporučení vztahující se k počtu sociálních pracovníků působících v přenesené působnosti na ORP“,

další 1/3 vedoucích pak právě uvedené návrhy změn považovala za žádoucí.

- **Více než 80 % vedoucích** pracovníků vnímalo jako **nezbytné nebo alespoň žádoucí**
 - „zvýšení pravomocí sociálního pracovníka obce při jednání s jinými úřady a profesemi“,
 - uskutečnění „celorepublikové kampaně zaměřené na prezentaci významu sociální práce široké veřejnosti“,
 - „závazné doporučení vymezující to, se kterými dalšími činnostmi/agendami nelze kumulovat pozici sociálního pracovníka obce“.

Z nabídnutých 11 návrhů změn pak považovali vedoucí pracovníci **pouze jeden návrh za zcela nevhodný – 56 % respondentů se takto vyjádřilo k návrhu „vytvoření samostatného úřadu** (např. obdobného statusu a prostorového rozmístění jako ÚP ČR), který by byl pověřen výkonem sociální práce místo obcí“.

Graf 22: Názory respondentů na vhodnost uskutečnění vybraných změn týkajících se agendy sociální práce v přenesené působnosti, v % (N=156)

12. Shrnutí

Vedoucí sociálních odborů/oddělení, vnímají jako **základ činnosti** svých **sociálních pracovníků** působících v přenesené působnosti

- posouzení životní situace klienta (98 %) a
- spolupráci sociálního pracovníka při řešení životní situace klienta s dalšími institucemi a pomáhajícími subjekty (97 %).

Mezi „běžné“ činnosti sociálních pracovníků pak více než 80 % jejich přímých nadřízených zařadilo další činnosti související s individuální sociální prací, poradenstvím a depistáží. **Činnosti sociálních pracovníků související s plánováním a rozvojem místních sociálních služeb a dále s preventivními aktivitami byly vedoucími pracovníky vnímány spíše jako příležitostné**, což může mj. souviset s periodicitou metody komunitního plánování sociálních služeb.

Sociální pracovníci obcí s rozšířenou působností se při výkonu své činnosti setkávají se všemi cílovými skupinami s výjimkou „imigrantů a azylantů“. Hlavní pozornost je pak na obcích věnována nízkopříjmovým skupinám obyvatel ohroženým sociálním vyloučením, neboť s těmi se **sociální pracovníci setkávají při výkonu sociální práce v přenesené působnosti v jejich správním obvodu nejčastěji**. Tyto cílové skupiny jsou následovány druhou velkou kategorií osob se zdravotními potížemi, či potenciálně se zdravotními potížemi (tj., senioři).

Zaměření na tyto cílové skupiny ladí s tím, jak vedoucí pracovníci vnímali sociální problémy typické pro jejich správní obvod, kdy 69 % uvedlo, že v jejich SO je přítomna sociálně vyloučená lokalita a 45 % vedoucích bylo přesvědčeno, že v jejich SO je vysoký počet seniorů.

Při výkonu sociální práce v přenesené působnosti se na většině (87 %) sociálních odborů/oddělení setkali během uplynulých 6 měsíců se situací či **situacemi, které bylo obtížné nebo dokonce nemožné vyřešit. Příčina potíží či neúspěchu při řešení obtížných životních situací** pak byla vedoucími sociálních odborů/oddělení spatřována zejména v přístupu samotného klienta a v chybějící vhodné sociální službě.

Právě **spolupráce se sociálními službami při řešení nepříznivé sociální situace klientů sociálních odborů/oddělení byla vedoucími těchto odborů považována za nejdůležitější**. Podobně významně byla hodnocena i spolupráce s **kontaktními pracovišti ÚP ČR** a jako důležitá byla vyhodnocena i spolupráce s **komerčními poskytovateli pomoci** (např. ubytování) a se **zdravotnickými zařízeními**.

Dále, více než polovina obcí dle vedoucích pracovníků realizuje zjišťování potřeb obyvatel v oblasti zajištění sociální pomoci a sociálních služeb pro celý správní obvod ORP/hl. m. Prahy, přičemž jako zdroj příslušných informací jsou nejčastěji využívány poznatky přímo z praxe, a to jak od sociálních pracovníků obce, tak od poskytovatelů sociálních služeb. Ze samotného hodnocení pokrytí těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb vedoucími pracovníky sociálních odborů/oddělení vyplynulo, že **obecně jsou lépe pokryty potřeby obyvatel centra, tj. přímo dané obce, než osob bydlících v dalších obcích daného správního obvodu**. Z hlediska cílových skupin pak jsou dle respondentů **nejlépe satureovány potřeby seniorů a osob se zdravotním postižením**, naopak mezi cílové skupiny, pro něž jsou sociální služby v obcích i správních obvodech **nejhůře dostupné, patří pachatelé trestné činnosti a osoby bez přístřeší**, či v nejistém nebo nevhodném bydlení. Dodejme, že **střednědobé plánování sociálních služeb je realizováno dokonce v 80 % obcích s rozšířenou působností, případně i v jejich správním obvodě**.

Co se týče **překážek a napomáhajících faktorů** v oblasti výkonu sociální práce na obcích s rozšířenou působností a ve správních obvodech hl. m. Prahy, respondenti jednoznačně uváděli jako **výrazný**

problém nalézt kvalifikovaného sociálního pracovníka pro obsazení této pozice na obci (81 %). **Nevhodný přístup samosprávy** ve smyslu snahy o ovlivnění výkonu sociální práce v přenesené působnosti, nezájmu o tuto oblast, politické rozhodování nadřazené profesionálnímu názoru apod. **uváděla jen přibližně 1/3 respondentů.**

Mezi jednoznačně podpůrné faktory řadila většina vedoucích pracovníků **dobře nastavenou spolupráci** s pracovníky KoP ÚP ČR, s poskytovateli sociálních služeb a s pracovníky OSPOD, **účelovou dotaci MPSV** na výkon sociální práce v přenesené působnosti a **průběžné vzdělávání sociálních pracovníků.**

Pro celkové zlepšení pozice sociální práce na obcích a kvality jejího výkonu by dále většina vedoucích sociálních odborů/oddělení uvítala určité změny v právě uvedených podpůrných faktorech. Jako zcela nezbytné se respondentům jevílo, aby obce znaly výši přiznané účelové dotace MPSV alespoň na dva roky dopředu, a mohli tak lépe plánovat zejména personální zajištění této agendy. S personálním zajištěním dále souvisí i požadavky na vydání závazného doporučení ohledně minimálního počtu sociálních pracovníků na ORP a na zpřesnění pracovní náplně sociálního pracovníka v katalogu prací. Vedoucí pracovníci v neposlední řadě vnímali jako nezbytné i jednoznačnější vymezení pravidel spolupráce s pracovníky ÚP ČR.

Samotné legislativní vymezení sociální práce na obcích v zákoně o sociálních službách a v zákoně o pomoci v hmotné nouzi však považovala většina respondentů za dostatečné.

13. Závěr

Z výše uvedených výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že pokud se při interpretaci dat budeme zaměřovat pouze na hlavní trendy, tj. budeme sledovat to, jakým směrem se ubírají názory a hodnocení většiny dotázaných, pak lze nastavení a podmínky výkonu sociální práce v přenesené působnosti na obcích s rozšířenou působností hodnotit jako poměrně dobré.

Podle našeho názoru by však nadřízený orgán měl věnovat pozornost i těm méně častým odpovědím, nicméně indikujícím potíže při výkonu sociální práce – jako je přibližně třetina obcí, kde se samospráva vměšuje do agendy více, než jí přísluší, přibližně pětina obcí, kde pomoc klientům komplikovala obtížná spolupráce se zdravotnickým sektorem a ÚP ČR apod.

Dokonce jsme přesvědčeni, že u některých témat je nutno brát zřetel i na spíše ojedinělé hlasy, jako např. odpověď na otázku čeho se v sociální oblasti za uplynulé dva roky v dané obci/správním obvodu podařilo dosáhnout: „Snažíme se zachovat SP na obci, ale jde to velmi ztuhá.“ Toto vyjádření kupříkladu poukazuje na to, že současné zakotvení sociální práce v přenesené působnosti pravděpodobně není samo o sobě schopno zajistit základní rozsah výkonu této agendy na všech ORP, což považujeme za významné.

Právě volné odpovědi na otevřené otázky barvitě ilustrují, co považují vedoucí sociální pracovníci při své činnosti za úspěch a jaké závažné problémy spojené s výkonem agendy řeší. Abychom tuto plastičnost zachovali, v přílohách uvádíme tyto odpovědi v původním znění, pouze seřazené do tematických bloků s vynechanými identifikujícími údaji (zejm. místní názvy). Vyhneme se tak přílišnému zjednodušení, ke kterému by v tomto případě vedlo zjištění, že hlavní problémy jsou respondenty spojovány s absencí některých sociálních služeb a sociálního bydlení.

Příloha č. 1: Kategorizované odpovědi na otázku q24

Při analýze volných odpovědí na otázku q24: **Jaké otázky či problémy, se kterými jste se v sociální oblasti setkal/a ve Vaší obci, či správním obvodu ORP v období 2014-2016 považujete za nejzávažnější?**, byly identifikovány tyto tematické okruhy problémů a potíží:

- **status sociální práce na obci, včetně vlivu samosprávy,**
- **personální zajištění výkonu sociální práce v přenesené působnosti** (zejm. nízký počet pracovníků a nedostatek kvalifikovaných sociální pracovníků na trhu),
- **sociální práce s určitými cílovými skupinami** (zejm. nárůst počtu daných klientů; změna problémů, jimž čelí; klienti spadající do více cílových skupin, či naopak do žádné),
- **spolupráce s kontaktním pracovištěm ÚP ČR** (zejm. poukazy na neochotu spolupracovat dle představ sociálních pracovníků obce, zvláště u klientů v HN)
- **místní síť sociálních služeb** (zejm. chybějící služby, nízká kapacita, systémové problémy při tvorbě sítě),
- **problematika sociálního bydlení** (zejm. absence/nedostatek sociálních bytů; nedostatek levného bydlení na trhu),
- **problematika veřejného opatrovnictví** (zejm. nárůst počtu „opatrovaných“ osob; nejasné legislativní zakotvení výkonu a nedostatečné financování výkonu agendy).

Přestože odpověď na tuto otázku nebyla povinná, odpovědělo na ni 91 % respondentů. Respondenti často ve své odpovědi zmiňovali více témat najednou, nezřídka poněkud heslovitě. V takovém případě, byla obvykle odpověď rozdělena na jednotlivé části a tyto pak včleněny pod příslušná témata. Tímto způsobem bylo možné získat přehled o míře zastoupení jednotlivých témat i o jejich obsahu. Pokud se objevovala stejná nebo téměř totožná formulace určitého problému, uvádíme ji pouze jednou, přičemž v závorce je vyznačen celkový počet výskytu dané formulace v odpovědích respondentů. Tento způsob však současně neumožňuje ilustrovat kumulaci více problému v rámci jedné obce. Jelikož i toto hledisko považujeme za důležité, pro představu nejprve uvádíme 3 obsažnější odpovědi v jejich celistvosti.

Odpověď A

Postupy úřadu práce vůči klientům: neprofesionalita, odpírání pomoci klientům, nereflexování názoru ORP. Z toho vyplývající omezené nástroje ve smyslu poskytnutí finanční pomoci (někdy nezbytně nutné!). Nevhodně nastavený proces financování sociálních služeb na všech úrovních! Poskytovatelé, tedy většina z nich, mají poskytovat služby, ne shánět finance a alibi pro svoji činnost. Nepochopení sociální práce obecně včetně role sociálního pracovníka (i na obci). Metodické vedení KÚ není dostatečné v oblastech, které potřebujeme aktuálně řešit, a partnerské ve smyslu předpokladu, že klienty a jejich situaci známe a pracujeme s nimi adekvátně jeho jedinečné životní situaci a možnostem okolí. Špatná spolupráce s lékaři. Nedostatek psychologů a psychiatrů v oblasti ORP. Nedostatek kapacit domovů se zvláštním režimem pro osoby s kumulací/ kombinací psychiatrické diagnózy, mladšího věku, nulových příjmů, závislostí různého druhu. Nedostatečná nabídka "sociálních" bytů, resp. různých úrovní bydlení, velikostí bytů a výše nájmů a zjevná neochota některých měst se touto oblastí zabývat (i za předpokladu, že zákon o sociálním bydlení půjde do praxe). Obava z porušování zákona o ochraně osobních údajů a z toho plynoucí absence užší, otevřené spolupráce mezi kterýmikoli subjekty, často je to až v neprospěch klienta.

Odpověď B

- špatná spolupráce s ÚP, jejich formální pojetí sociální práce, - z dlouhodobého hlediska nestabilní informační systém pro sociální práci - změny dodavatele, program dlouho nebyl použitelný, jen zatěžoval pracovníce, - právní formalismus při aplikaci zákonů v sociální oblasti nadřízeným orgánem, - zvyšující se důraz na práva jedinců, projevy jejich vůle, ochranu osobních údajů, kdy uvedené skutečnosti často velice komplikují pomoc lidem s duševním onemocněním; nezřídka přijdou o majetek,

značně se jim zhorší zdraví, popř. poškodí majetek či zdraví někoho jiného, než je možné účinně zasáhnout v jejich prospěch, resp. ve prospěch společnosti; - striktně vymezené cílové skupiny poskytovatelů soc. služeb bránící umístění osob s "kombinovanou problematikou", - zneužívání příspěvku na péči, jehož využívání téměř není kontrolováno vs. tlak na snižování počtu příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a snižování počtu přiznaných dávek MOP,

Odpověď C

Nemožnost předávání informací o klientovi a způsobu řešení jeho problému mezi soc. pracovníky a soc. službami (v podstatě každý - ÚP, soc. prac. na obci a několik soc. služeb - může řešit s klientem jeden a tentýž problém, ale protože si nesmíme bez souhlasu klienta předávat informace, tak se můžeme suplovat, nebo děláme každý něco jiného - nehledě na to, že jsme v podstatě všichni placeni z jedné státní prostředků. Neochota některých soc. služeb bavit se o klientech s odkazem na ochranu osobních údajů a na to, že se jedná o službu anonymní, přestože všichni víme, o kterém klientovi se bavíme, a všichni soc. pracovníci musí zachovávat mlčenlivost. Chybí některé druhy soc. služeb, zejména pro "problémové" klienty, neboť jejich vznik je podmíněn spoluúčastí obce na provozu - narážíme na nesouhlas politiků, či vznik konkrétní služby nechťejí politici na svém území, nebo je provoz služby nákladný. Velkým problémem je nedostatečné zajištění psychiatrické péče a psychiatrického lékaře pro naše území, a to jak pro dospělé tak pro děti a práce s klienty s psychiatrickou diagnózou, soc. pracovníci jsou vyzýváni, aby s klienty/občany něco udělali, protože občané se stále domnívají, že soc. pracovník je něco jako policista. Obtížně se hledají noví zaměstnanci, pokud mají dostatečné vzdělání, tak v případě absolventů z vysokých škol jsou tito nedostatečně připraveni pro praktickou sociální práci, v podstatě je musíme zaučovat v soc. práci. Nedostatečně využívají služby soc. pracovníků zejména občané z jedničkových obcí, občané stále nemají povědomí o tom, s čím vším jim může soc. pracovník pomoci.

Téma 1: status sociální práce na obcích

1. Stále snižování statutu sociálního pracovníka zapříčiněného vývojem společnosti, zejména klamavou a negativně nastavenou medializací obsahu sociální práce a celkovém vnímáním společnosti. Neatraktivní postavení sociální práce projevující se velmi obtížným prosazováním potřeb občanů (nabídek služeb) v rámci samosprávy obce. Požadavky sociální práce nejsou populární, protože nepřinášejí žádný finanční zisk. Zkreslená představa občanů, že sociální pracovník musí vyřešit všechny problémy, které se mu předloží. Sociální práce přestává být atraktivní z důvodu velké psychické zátěže.
2. Zastaralé způsoby sociální práce na obci spojené s humánním přístupem, ale postrádala jsem profesionální přístup a podporu všech dostupných zdrojů pomoci a možností práce...
3. Nejasnou metodiku ze strany KÚ, MPSV vůči zpracovávání Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka.
4. chybějící terénní práce
5. Pozice sociálních pracovníků je nejistá, nedostatečně vymezená, upozaďovaná a nedostatečně ohodnocená oproti např. sociálním pracovníkům SPOD, která má jasně daná cílovou skupinu, pozice, kompetence, ohodnocení, dostatečné dotace. Na soc. pracovníky jsou kladeny stále vyšší požadavky ve schopnostech s obrovsky narůstající problematikou a různorodostí cílových skupin bez jakéhokoliv omezení.
6. Posílení kompetencí a prestiže výkonu práce sociálního pracovníka.
7. Hlavně neinformovanost veřejnosti (ale i některých odborníků) o sociální práci a pracovnících a základních lidských právech.
8. Jistotu výše dotace na výkon sociální práce se všeobecnou působností, přesné legislativní vymezení kompetencí sociálních pracovníků na různých pozicích.
9. nedostatek financí na sociální práci, špatné postavení pozice sociálního pracovníka ve společnosti
10. Tlak prostředí na činnost sociálních pracovníků u klientů, kteří spolupráci odmítají a svou situaci řešit nechťejí. Neznalost sociální práce představiteli malých obcí. Vypíňování a vedení standardizovaného záznamu, neanonymní záznam je příliš zdlouhavý a rozsáhlý, každý úřad

jej vyplňuje jiným způsobem (spatřuji v tom problém do budoucna, pokud MPSV míní ze záznamu počítat výši dotace). Vhodné by bylo zjednodušení, sloučením některých tabulek. Dále je nevýhodou, že nevidíme dávky u klientů, u kterých máme jen datum narození a ne RČ. Dalším problémem byla kumulace úvazků a prolínání s veřejným opatrovnictvím nebo platové zařazení.

11. Mít možnost rozhodovat o financování soc. služeb, mít větší vliv na řešení sociálních otázek v obci či ORP.
12. Dále bojujeme s uznáním sociální práce u vedení a politického zastoupení obcí. Sociální práce je považována na zbytečnou.
13. Zvýšení prestiže sociálního pracovníka na obci závisí na výši dotace ze strany státu. Za současného stavu je počet sociálních pracovníků na naší obci zcela nedostatečný. Neochota samosprávy navýšit počet kvalifikovaných pracovníků vypovídá o jejich postoji k sociální práci. Problémy klientů sociálního odboru nevnímá samospráva jako "své", ale očekává řešení od pracovníků sociálních odborů. Ti však nemají dostatečné kompetence - např. při řešení bytové otázky.
14. V rámci výkonu sociální práce (státní správa) je kontraproduktivní post zaměstnance samosprávy - mnohdy logicky ze strany obce sledovány jiné zájmy než zájmy klienta.
15. nastavit jasná pravidla pro činnost sociálních pracovníků, jejich ochrany a jejich práv a financování
16. nerovnoměrné postavení sociálních pracovníků obce a např. ÚP
17. Nedostatečné ohodnocení a docenění práce soc. pracovníka a to nejen finanční. Nepochopení významnosti soc. práce. Nelze měřit soc. práci, z čehož se těžko vyazuje vytíženost pracovníků. Neznalost laiků dané problematiky apod.
18. Nejzávažnější chybou a podvodem zároveň byl už v r. 2012 přesun dávkové agendy na ÚP, kde práci mnohdy vykonávají nekompetentní pracovníci, kteří až na výjimky vůbec nic neví o sociální práci a ke slibovaným finančním úsporám (tak jak jsme předpokládali) také pochopitelně nedošlo. Také při vší úctě k různým poskytovatelům sociálních služeb - jejichž pracovníci by měli s našimi společnými klienty rovněž pracovat - nám práci spíše komplikují a svou nerozhodností a nekompetentností (až na promile světlých výjimek) pouze vnášejí zmatky do celého procesu péče o klienta. Bylo by lépe raději personálně posílit sociální práci na obcích a tak si raději udělat "všechno sami" a operativně. Všechny tyto instituce, vykonávající rádobu sociální práci, mají zpravidla pouze velký přehled přes teorii, kterou hlásají na různých konferencích a prezentacích své práce, mají bombastické vize, přesně ví, jak se co má teoreticky dělat...ale pokud mají sami něco v praxi rozhodnout, udělat a "pod něco se podepsat" - tak konkrétní řešení raději překloupí na obec.
19. Svěřit výkon sociální práce pouze obcím. Duplicita sociální práce na ÚP je ke škodě sociální práce. Ať ÚP pouze vyplácí dávky a sociální práce je svěřena pouze obcím. Obce znají potřeby svých občanů. ÚP nemají kapacity k výkonu sociální práce a klient je zmaten.

Téma 2: personální zajištění výkonu sociální práce v přenesené působnosti

1. stabilizace a definování počtu sociálních pracovníků, nikoliv jen doporučení
2. Je nedostatek nejen kvalifikovaných, ale zejména kvalitních sociálních pracovníků. V drtivé většině jsou absolventi nepřipraveni k výkonu samostatné práce sociálního pracovníka.
3. Nedostatek kvalifikovaných sociálních pracovníků, někdy nepochopení ze strany samosprávy obce, dotace na sociální práci není dostatečná a není jisté, jak to bude v dalších letech, nedostatečné mzdové ohodnocení sociálních pracovníků.
4. nedostatečné financování sociálních pracovníků ze strany MPSV

5. Jednoznačně počet sociálních pracovníků (3 pracovníci s celkovým úvazkem sociální práce 1,2 je naprosto nedostačující), hlavním důvodem je nechuť úřadu navyšovat počty zaměstnanců, za závažný problém dále považujeme, že nemůžeme (z kapacitních důvodů) vyhledávat klienty, kteří potřebují pomoc, práce sociálních pracovníků se zaměřuje pouze na pomoc těm, kdo o ni přijdou požádat.
6. přepočtený úvazek 2,0 SP obce na správní obvod o cca 22 tis. obyvatel
7. nedostatečný počet soc. pracovníků
8. nedostatek financí, nedostatek pracovníků se vzděláním dne zák. 108/2006
9. Nedostatek sociálních pracovníků. Prestiž sociálních pracovníků. Nedostatečná kvalifikace pracovníků v SS. Vzájemná špatná informovanost mezi pracovníky OSVZ a pracovníků SS. Záměna kompetencí pracovníků OSVZ a pracovníků SS (mnohdy narušují pracovníci SS práci soc. pracovníků OSVZ) aj.
10. nedostatek sociálních pracovníků na obci
11. nedostatek sociálních pracovníků
12. počet pracovníků
13. nedostatek pracovníků. Na výběrová řízení se nikdo nehlásí. Přísné požadavky na vzdělání.
14. Personální zajištění na úřadu a zařazení soc. pracovníků do odpovídajících tříd dle metodiky MPSV, finanční zajištění sociálních pracovníků.
15. nedostatečné personální obsazení (pozn. v tomto roce vyřešeno navýšením počtu sociálních pracovníků), nedostatek kvalitních uchazečů na pozici sociálního pracovníka

Téma 3: specifické cílové skupiny a obtížné životní situace

1. Nárůst seniorské populace v obtížné životní situaci, osamocení, nedostatek financí na kvalitní služby,
2. stále častěji řešíme bytovou problematiku i u seniorů - vysoká náklady na bydlení, dluhy, exekuce, vystěhování
3. spirála zadluženosti některých klientů, včetně seniorů, narůstající počet klientů s nedostatečnými příjmy a zdravotním stavem pro umístění do pobytových zařízení soc. péče,
4. bohužel velmi často se setkáváme s klienty s nakumulovanými problémy či velmi zadluženými seniory v oblasti bydlení
5. osamocení senioři s nízkým příjmem / důchod /
6. zvyšující se počet osob s nízkými příjmy blíží se důchodovému věku.
7. Stoupající počet velice složitých případů, které se dotýkají stále širšího spektra obyvatel. Větší množství seniorů, kteří nejsou schopni především vzhledem ke svému věku a klesajícím kognitivním schopnostem reagovat na důležité životní situace.
8. problémy řešení situací u osob s omezenou svéprávností
9. problém nezaměstnanosti (zmíněno 8x)
10. Problematika nízké zaměstnatelnosti osob s nízkou nebo žádnou kvalifikací.
11. Problematika rostoucí zadluženosti občanů (zmíněno 14x).
12. problém dlužníků - zaměstnávání osob s dluhy v souvislosti s exekucemi na mzdu a ponechání pouze nezabavitelné částky (z toho důvodu klienti nepracují na řádnou pracovní smlouvu)
13. snižování standardu bydlení, růst závislosti (zejména na sociálním systému dávek)
14. vnitřní migrace osob/příjemců nepojistných dávek
15. neřešená situace u osob s duševním onemocněním (těžší případy nechce žádné ústavní zařízení), nárůst klientů s psychickým onemocněním (zmíněno 10x)
16. chybějící zařízení pro psychiatrické klienty (vč. kombinovaných problémů), špatná komunikace s psychiatry a jejich absolutní nedostatek

17. obtížná spolupráce s osobami s psychiatrickým onemocněním v návaznosti na zajištění osobní bezpečnosti sociálního pracovníka,
18. řešení sociální situace s bezdomovci (zmíněno 5x)
19. problémy s bydlením/ubytováním (zmíněno 7x)
20. pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením
21. sociální práce s občany, kteří odmítají spolupracovat,
22. osoby s materiálními problémy, bez příjmů
23. Velikým problémem je a bude se závislostmi obecně (zmíněno 4x). Dále je a bude problém s osobami bez příjmů (nikdy nepracovali, nemají nárok na důchod, ale jsou nemocní). Nejasnosti kolem sociálního bydlení. Je nutné si uvědomit, že existuje skupina osob, pro které je standardní ubytování na ubytovně s kvalitní sociální službou. A problémů, se kterými se setkáváme, je samozřejmě mnohem víc.
24. při návratu repatriovaných osob nebo osob s českými rodinnými kořeny neexistuje žádná adekvátní sociální služba. Repatriované osoby se stávají po návratu do ČR osobami bez přístřeší a pro druhou výše uvedenou skupinu neexistuje žádná sociální služba, neboť se narodili v zemích 3. světa a mají státní občanství ČR, přestože neumí český jazyk ani nemají povědomí o zdejší kultuře a zvyklostech.
25. Je obtížné poskytovat pomoc občanům, kteří zjevně pomoc potřebují, ale nejsou zařaditelní do daných cílových skupin nebo nejsou schopni splňovat podmínky pro poskytování potřebných skupin, případně nemají dostatek finančních prostředků na zajištění hrazených sociálních služeb (pečovatelská služba, pobytové služby). Obtížně se poskytují služby pro stále se zvyšující počet občanů, kterým nevznikl nárok na výplatu důchodu.
26. otázka zajištění v případě sankčního vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání

Téma 4: spolupráce s ÚP ČR

1. nemotivačně nastavený systém dávek (např. chybějící veřejná služba), až přílišná dobrovolnost spolupráce některých klientů, nastavení spolupráce s ÚP
2. spolupráce s ÚP
3. Spolupráce s ÚP - hmotná nouze
4. pružnější spolupráce ÚP.
5. nespoupráce pracovníků ÚP
6. téměř žádná spolupráce s ÚP,
7. špatná spolupráce KOP ÚPČR v agendě hmotné nouze - nefunkční programové vybavení JIS MPSV
8. neochota úřadu práce v rámci vyplácení sociálních dávek
9. špatná spolupráce a komunikace s ÚP
10. nedostatečná ochota ke spolupráci ze strany zaměstnanců úřadu práce (agenda dávek hmotné nouze)
11. občasné problémy s pracovníky ÚP (HN)
12. problémy při získávání finanční pomoci klientům z ÚP
13. nevyjasněná spolupráce s úřady práce
14. neujasnění kompetencí, nepochopení role sociálních pracovníků na ÚP, neochota spolupracovat ze strany ÚP, úkolování pracovníků na obci jejich pracovní náplní;
15. Pohrdání soc. pracovníky obce ze strany KOP ÚP, úmyslná nespoupráce v neprospěch klientů, trestání klientů za spolupráci se soc. pracovníkem obce ze strany ÚP

16. Problematická spolupráce s Úřadem práce v oblasti nepojistných sociálních dávek a sociální práci. Novela zákona platná od 1. 1. 2012 nemotivuje klienty ke změnám svého života - smíření s nižší životní úrovní a příležitostná práce, nebo práce tzv. na černo.

Téma 5: sociální služby

Omezená dostupnost sociálních služeb pro seniory

1. absence domova seniorů v místě (zmíněno 2x)
2. neustále narážíme na nedostatek pobytových sociálních služeb (domovy pro seniory, se zvláštním režimem, odlehčovací služby) - chybí krizová pomoc - pro akutní krizové případy - neprovozovanost sociální a zdravotní oblasti
3. nedostatek míst v Domovech pro seniory- dlouhá čekací doba, nedostatek míst v zařízeních pro alkoholiky a psychotiky
4. Nedostatečné kapacity DZR, DZP (kombinované onemocnění/ diagnózy).
5. Nedostatečná kapacita pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením, problém s umístěním duševně nemocných osob (chybí zařízení),
6. Nedostatečná kapacita pobytových zařízení
7. Nedostatečná kapacita sociálních služeb např. domovy se zvl. režimem, domovy pro seniory.
8. kapacita pobytových zařízení, absence pobytových zařízení pro osoby se zdravotním postižením nebo seniory zcela bez příjmů, absence pobytových zařízení pro osoby s kombinovaným postižením (úzká specializace jednotlivých zařízení na osoby s konkrétním postižením)
9. naplněná kapacita pobytových služeb pro seniory, nedostatečné kapacity či absence služeb pro nízkopříjmové klienty,
10. Malá kapacita pobytových sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, zejména těch s nízkým příjmem v rámci celého správního obvodu ORP - slabá spolupráce obcí při řešení.
11. Nejzávažnější problém je umísťování seniorů a zdravotně postižených do různých typů zařízení,
12. nedostatečný počet míst v zařízení pro seniory
13. Nedostupnost pečovatelských služeb na venkově, nespolupráce některých starostů obcí v ORP.
14. nedostatek terénních soc. služeb pro osoby v seniorském věku v ORP, nedostatek ubytovacích kapacit pro nízkopříjmové seniory s potřebou péče ORP.

Omezená dostupnost sociálních služeb pro osoby bez přístřeší

15. chybějící sociální služby - např. azylové bydlení, SAS pro ohrožené rodiny, bydlení pro osoby bez příjmu, pro osoby s duševním onemocněním
16. Nedostatečná kapacita azylových domů a nocleháren. Chybějící zařízení pro osoby s duševním onemocněním (návaznost na pobyty v psychiatrických léčebnách).
17. azylové bydlení,
18. chybí sociální bydlení, včetně azylového typu nedostatek spolupracujících sociálních služeb, případně kapacit stávajících služeb
19. nedostatek pobytových zařízení a hlavně pro osoby s poruchami chování
20. chybějící pobytové služby pro osoby s nízkým příjmem, osoby duševně nemocné a bezdomovce
21. absence pobytového zařízení pro nepřizpůsobivé občany

Dostupnost služeb a nastavení péče o psychiatrické pacienty

22. bydlení, péče o psychiatrické pacienty
23. pobytové sociální služby pro nízkopříjmové občany a s psychiatrickými onemocněními
24. nedostatek pobytových zařízení pro osoby s vážnými psychickými problémy.
25. služby pro osoby s duševním onemocněním,
26. nedostatek míst v sociálních službách pro psychiatricky nemocné = téměř neumístitelní
27. Nedostatek sociálních služeb pro psychiatricky nemocné.
28. potřeba zvýšení dostupnosti sociálních služeb pro osoby s psychiatrickým onemocněním a dále pro osoby s mentálním postižením, zejména chráněné bydlení
29. rozšíření sítě služeb (např. domov s psychiatrickými diagnózami, dluhové poradenství)
30. dlouhodobě chybí zajištění psychiatrické péče v terénu

31. chybí nízkoprahové centrum pro děti a mládež,
32. nedostatek sociálních služeb pro cílovou skupinu rodiny s dětmi,
33. nedostatek sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi,

Systémové problémy sítě sociálních služeb

34. Problém zřizování nových sociálních služeb, rozšiřování kapacity stávajících soc. služeb a problém financování sociálních služeb - KÚ zařadí novou službu do střednědobého plánu většinou pouze tehdy, když recipročně některou "vyřadí" - aby byly peníze na její financování. Problém malých ORP a vzniku nových služeb.
35. chybějící sociální služby (nízkoprahové denní centrum, ubytovny), nedostatečné financování sociálních služeb, neustále se měnící a postupně se rozpadající systém financování soc. služeb nastavený krajem
36. zhoršení dostupnosti soc. služeb, rušení soc. služeb v souvislosti se zpřísněním podmínek jejich poskytování,
37. Neexistence určitých typů služeb, na jejich neexistenci KrÚ nereaguje.
38. Absence KPSS, tím i nedostatečná síť SS na území, zde je problematika ztížena blízkostí Prahy, mnoho služeb i díky dostupnosti i jen v Praze - problém s přijetím klienta díky financování krajem/Prahou.
39. garanci finančních prostředků pro poskytovatele sociálních služeb,
40. Financování sociálních služeb - stanovení podílu pro obce při spolufinancování. Chybějící služby pro psychicky nemocné klienty.
41. problémy s financováním sociálních služeb

42. Velmi špatná dostupnost či nízká kapacita návazných sociálních a poradenských služeb zejména pro osoby bez přístřeší, nezaměstnané, zadlužené, v krizi, postižené závislostmi či duševním onemocněním.
43. malá síť sociálních služeb v okrajových částech republiky - podhorské oblasti skoro nemožnost vzniku či fungování soc. služeb
44. Nedostatek sociálních služeb (zmíněno 2x).
45. nedostatečná škála služeb pro různé cílové skupiny
46. nedostatek některých sociálních služeb, problémy na ubytovnách
47. Zajištění některých nepokrytých sociálních služeb a zvýšení kapacity v těch stávajících
48. nízká kapacita služeb, téměř nevyskytující se dobrovolníci

49. Nedostatečné propojení sociálních a zdravotních služeb.
50. Nedostatečné pokrytí sociálními a zdravotnickými službami

Jiné

51. služby pro osoby závislé v kombinaci s osobami se zdravotním postižením
52. nedostatek navazujících služeb pro motivované osoby bez přístřeší,
53. Nedostatečné sociální služby pro ženy bez přístřeší.
54. absence stacionářů - týdenních i denních pro osoby se zdrav. postižením

Téma 6: sociální bydlení

1. problematika sociálního bydlení (zmíněno 9x)
2. nedostatek levného bydlení na trhu (zmíněno 7x)
3. nejsou k dispozici vhodné sociální byty či ubytovny, což velmi ztěžuje práci sociálních pracovníků obce (zmíněno 8x)
4. nedostatečná kapacita sociálních bytů (zmíněno 7x)
5. řešení nedostatečné kapacity sociálních bytů a bytů zvláštního určení pro osoby se zdravotním postižením
6. nedostatek bytů pro nízkopříjmové klienty, matky samoživitelky, obecně bytů určených k sociálnímu bydlení
7. nedostatek finančně méně náročného bydlení pro rodiny s dětmi a osoby ve stáří a se zdravotním hendikepem
8. oblast sociálního bydlení, nastavení systému prostupného bydlení
9. problém bydlení, který je však nedostatečně řešen i v návrhu zák. o sociálním bydlení
10. Jak zajistit sociální byty pro nepřizpůsobivé klienty či množství klientů, kteří žijí na ubytovnách. Migrace tzv. "problémových" klientů do obcí, kde není práce a možnost ubytování v bytech města. Neustálé zneužívání situace na trhu s byty ze strany soukromých majitelů nemovitostí - vysoké nájemné, nevyhovující byty.
11. problém s navýšením sociálních bytů, dlouhodobě problém se zajištěním bydlení pro vícečetné romské rodiny
12. problematika řešení bytové situace osob s nízkým sociálním statusem (osob zadlužených, osob v bytové nouzi a osob s nízkým příjmem)
13. nedostatek ubytovacích kapacit
14. bytová situace pro sociálně slabé je sice řešena, ale nestačí ubytovací kapacity, nedostatečné nájemné bydlení bez soukromého vlivu, obec nemá dostatečné ubytovací kapacity, nedaří se omezit komerční přístup

Téma 7: veřejné opatrovnictví

1. narůstá počet opatrovanců, kterým dělá město opatrovníka (zmíněno 4x)
2. výkon veřejného opatrovníka (zmíněno 4x)
3. nedostatečné financování pracovníků podílejících se na výkonu veřejného opatrovnictví (zmíněno 2x)
4. nejasnosti kompetencí v oblasti výkonu veřejného opatrovníka (zmíněno 3x)

Téma 8: jiné

1. nedostatek vhodných startovacích bytů v ORP s regulovaným nájemným, agentury práce dováží pracovní sílu ze zahraničí, s tím spojené problémy na ubytovnách a ve večerních hodinách v centru města, konzumace alkoholu.
2. spolupráce mezi sociálními pracovníky obce a pracovníky zdravotnictví,
3. nedostatek odborníků spolupracujících profesí, nedostatečná spolupráce s lékaři, bagatelizace drogové problematiky, nedostatek financí
4. nedostatek ambulantní, odborné zdravotní péče a návazné péče o abstinující.

5. Nedostatečné informování týkající se hlášení změn odsouzených.
6. Pozitivní diskriminace, laxnost lékařů, preferování senioru před dětmi a mládeží
7. Administrativa
8. připravovaný zákon a jeho současná podoba zákona o sociálních pracovnících, včetně profesní komory, etické komise, navrhovaného systému celoživotního vzdělávání by spíše uškodilo profesi sociálního pracovníka. Mělo by významný vliv na odchod již v současné době velmi kvalitních pracovníků. Zákon a jeho návrh nepůsobí jako ochrana pro profesionály, ale spíše jako nástroj represe vůči nim. Nepůsobí ani jako ochrana klientům.

Příloha č. 2: Kategorizované odpovědi na otázku q25

Při analýze volných odpovědí na otázku q25: **Čeho se Vám v sociální oblasti podařilo ve Vaší obci, či správním obvodu ORP v období 2014-2016 dosáhnout? Co považujete za úspěch?**, byly identifikovány tři hlavní tematické okruhy, v jejichž rámci 69 % (N = 140) respondentů popisovalo to, co se jim dle jejich názorů v uplynulých dvou letech v sociální oblasti v jejich obci podařilo dosáhnout. Vůbec nejčastěji hovořili vedoucí sociálních odborů/oddělení o úspěších **v souvislosti se sociálními a dalšími podpůrnými službami** (rozšíření kapacity stávajících a zřízení nových sociálních služeb či jiných podpůrných služeb, jako např. senior taxi, aktualizace katalogu sociálních služeb a zlepšení podmínek zejm. v oblasti financování sociálních služeb). Za tímto dominantním tématem následovalo **téma personálního zajištění** sociální práce na obci (úspěšné navýšení počtu pracovníků zejm. díky dotaci MPSV) a **téma spolupráce** v rámci výkonu sociální práce na obci (zejména ustavení spolupráce s ÚP, sociálními službami a případně dalšími obcemi a pomáhajícími subjekty).

Kromě těchto témat byly dále zmiňovány úspěchy

- při práci s klienty,
- v oblasti prosazování sociálního bydlení,
- v oblasti popularizace sociální práce
- zapojení obce do projektů v oblasti sociální práce
- zlepšování výkonu sociální práce na obci.

Podobně jako u prezentace výsledků kategorizace odpovědí na otázku q 24, i v tomto případě, pokud odpověď respondenta obsahovala více témat, byla rozčleněna na tyto téma a jednotlivé části odpovědi byly podřazeny pod dané téma. Rovněž, pokud se objevovala stejná nebo téměř totožná formulace určité odpovědi, uvádíme ji pouze jednou, přičemž v závorce je vyznačen celkový počet výskytu dané formulace v odpovědích respondentů. Pro ilustraci opět nejprve uvádíme několik delších úplných (tj. nekategorizovaných) odpovědí na otázku q25.

Odpověď A

Obecně se jedná o vyřešení situace mnoha občanů, kteří se ocitli ve velmi tíživé sociální situaci. Díky týmové práci sociálních pracovníků se podařilo jejich situaci vyřešit nebo na delší dobu zmírnit. Podařilo se získat po mnoha letech a vyjednávání pro činnost sociální práce 3 malometrážní bytové jednotky pro osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo rodinu s dětmi a startovací byt pro děti z DD, VÚ a pěstounských rodin.

Odpověď B

Získání terénního sociálního pracovníka se zaměřením na romskou komunitu. Udržení smysluplných setkávání zástupců poskytovatelů sociálních služeb a neziskových organizací, vč. vzdělávání. Sjednocení postupů a metodiky oddělení. Spolupráce s lékaři v obci a ORP. Nastavení spolupráce s ÚP. Nastavení supervize.

Odpověď C

vytvoření vlastních standardů kvality sociální práce; oddělení opatrovnictví od agendy sociální práce (dříve kumulované funkce) při současném provázání činnosti sociálního pracovníka a opatrovníka; převedení některých činností, které byly dříve řešeny sociálním šetřením v samostatné působnosti do profesionální sociální práce; převzetí městské ubytovny do gesce odboru sociálních věcí a zdravotnictví a vytvoření systému bydlení na ubytovně pro osoby ohrožené sociálním vyloučením ve spojení s režimovými opatřeními na ubytovně

Odpověď D

Zajištění aktivit a služeb zejména pro cílovou skupinu - senioři, pořádání ozdravných pobyť pro seniory, setkávání s občany města, setkávání všech zúčastněných subjektů, spolupráce sociálních pracovníků s celým spektrem poskytovatelů sociálních

a zdravotních služeb a spolupracujících institucí, setkávání pracovních skupin v rámci komunitního plánování, informovanost občanů a rovněž odborné veřejnosti o aktivitách konaných v rámci sociální problematiky, poskytovaných služeb apod.

Odpověď E

Zajištění poskytování některých nových soc. služeb na území. Přesvědčit politiky, abychom mohli začít připravovat projekty na přestěhování některých soc. služeb z nevyhovujících podmínek do nových. Přesvědčit politiky, že byt zvláštního určení (dříve byty v domě s peč. službou) neznamená, že na klienta dohlíží a stará se o něho pečovatelská služba jenom proto, že je v tomto domě. Přesvědčit politiky a část veřejnosti, že domov pro seniory neznamená, že na něj mám nárok, protože jsem senior, ale protože potřebují takovou péči, kterou mi nejsou schopny zajistit terénní služby ani rodina. Realizovat každoroční setkání s obcemi v širším obvodu než ORP na úrovni starostů, kde řešíme problémy, že by se i malé obce měly podílet na službách, které jsou koncentrovány v obci s roz. působností, nabízíme jim pomoc s jejich občany v rámci sociální práce.

Odpověď F

Vybudování pozitivního pohledu vedení města na práci OSVZ. To se může volbami v roce 2018 změnit :-(Kvalitní spolupráce s poskytovateli sociálních služeb Dotační systém, kterým město přispívá na registrované služby a aktivity související se sociálními službami Tvorba katalogu SS aktualizovaná na stránkách města vždy k 30.6. Tvorba komunitního plánu na období 2016-2020 Zapojení všech obcí ORP do tvorby plánu i financování SS

Odpověď G

Daří se nám komunitně plánovat v naší obci, setkáváme se s řediteli škol, setkáváme se v rámci case managementu, schází se pracovní skupina pro propustné bydlení, máme na dobré úrovni spolupráci s pracovníky ÚP, spolupracujeme s NNO, probíhají případové konference, mediace, daří se nám projekty v rámci prevence kriminality, daří se sociální podnikání, vybudování pobytových zařízení soc. služeb (azylový dům, zařízení pro seniory).

Téma 1: personální zajištění výkonu sociální práce v přenesené působnosti

1. navýšení počtu pracovníků SP pro seniory
2. Navýšení počtu sociálních pracovníků (takto zmíněno 5x)
3. podařilo se navýšit počet soc. pracovníků o 1 na současných 2
4. Úspěch je navýšení počtu úvazků na výkon sociální práce. Obce znají potřeby svých občanů a výkon sociální práce je zde měřen např. benchmarkingem. ÚP se netají skutečností, že na výkon SP nemají čas ani kapacity, neznají region a rodinné vazby. Zvýšil se podíl vyplácených dávek doplatku na bydlení vzhledem k neznalosti regionu a vazeb.
5. navýšení kapacity sociálních pracovníků, nekumulování fcí, sociální pracovník je čistý sociální pracovník, zavedení a pravidelná organizace supervizí atd.
6. Nekumulovaná funkce sociálního pracovníka.
7. každá pracovnice ovládá všechny agendy - tedy 100% zastoupení
8. že jsme v tak malém počtu pro výkon sociální práce schopni fungovat a pomáhat!
9. udržení pozice sociální práce v rámci struktury úřadu
10. Snažíme se zachovat SP na obci ale jde to velmi ztuhá.
11. udržení 2 sociálních pracovníků
12. Obsazenost míst sociálních pracovníků, jejich zájem o práci a další vzdělávání
13. Vznik pozice SP, šíření jeho dobré práce mezi klienty, respekt ze strany obcí a sociálních služeb
14. přijetí pracovníka - koordinátora komunitního plánování sociálních služeb
15. Úspěchem je navýšení personálního zajištění sociální práce v ORP z jednoho pracovníka na tři. Toto se podařilo pouze díky získání dotace na sociální práci.
16. dotace MPSV ČR na činnost sociálního pracovníka

17. dosažení dotace na výkon sociální práce
18. navýšení počtu pracovních míst, získání příspěvku na výkon sociální práce
19. Zvýšení platových tříd sociálních pracovníků na základě metodického doporučení MPSV.
20. rozšíření sociální práce na obci, získání finančních prostředků a možnost realizace SAS pro rodiny s dětmi, stabilizace klientů a navázání kontaktů s nimi
21. zajistit dostatečný počet sociálních pracovníků na SPOD

Téma 2: práce s klienty a výkon sociální práce obecně

1. navázání kontaktu (důvěra) s osobami bez přístřeší
2. navázání úzké spolupráce s komunitou osob bez přístřeší
3. nemáme na úspěchu podíl, ale v roce 2016 byl nejnižší podíl nezaměstnaných za posledních 15 let v našem ORP, podařilo se zastavit a snížit dluhy občanů na nájmech bytů obecních i soukromých
4. V roce 2015-16, k dnešnímu datu, nemáme jedinou osobu bez přístřeší (bezdomovce žijící na ulici).
5. Vypořádali jsme se s otázkou bezdomovectví
6. poskytujeme občanům poradenství, pomáháme jim zvládat obtížné situace =) vykonáváme sociální práci
7. zkvalitnění sociální práce
8. vytvoření důvěry klientů
9. spokojenost klientů, získání důvěry
10. práce je bez stížností klientů, máme pozitivní zpětné vazby,
11. Spokojenost občana, zvládnutí některých složitých sociálních a životních situací klientů
12. navázání kontaktů s klienty
13. Depistáž seniorů, kteří žili ve velmi nevyhovujících podmínkách, a bylo jim nabídnuto řešení situace.
14. úspěšné řešení životních situací klientů s téměř neřešitelnými problémy, výkon sociální práce je v převážné většině s pozitivním výsledkem
15. zlepšení kvality života některých klientů
16. vyřešení několika téměř neřešitelných sociálních a životních situací klientů, zřízení určitého počtu míst pro zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných na VPP
17. zajištění bydlení pro soby bez přístřeší, velký zájem obyvatel v celém ORP o konzultace - informace v rámci svých případů na našem odboru
18. sanace početné rodiny (7 nezletilých dětí) v časovém horizontu 1 roku, vyřešení situace nesvéprávné osoby změnou opatrovníka, zajištěním vhodných sociálních služeb, včetně ubytování zajištění krizové intervence ovdovělého seniora a zajištění vhodných sociálních služeb pro jeho osobu
19. spolupráce s odborem správy obecního majetku při řešení vzniklého dluhu na nájemné.
20. ustálila se práce oddělení sociálních služeb
21. Intenzivní sociální práce s velmi dobrou spoluprací s obcí. Vytvoření odloučeného pracoviště v lokalitě se zvýšeným počtem osob ohrožených sociálním vyloučením.
22. Nastartování procesu řešení problematiky osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách.
23. Zavedení nových metod a technik sociální práce
24. Udržení terénní sociální práce v gesci obce
25. "rozjezd" nově vzniklé agendy SP na obci
26. Díky praktickým činnostem (ne administrativě) si udržujeme určitou pozici, kterou většina institucí respektuje a v konečném důsledku pomůže klientům.
27. preventivní opatření, depistáže, řešení složitých případů

28. předcházení ztráty bydlení /depistáž, řešení dluhů na nájemném/
29. prevence sociálního vyloučení z důvodu ztráty bydlení a předlužení
30. rozšíření počtu míst pro VPP (v sezoně až 45) - organizačně začleněno pod sociálním odborem, odstranění architekt. bariéry Radnice (historická budova-výstavba výtahu)
31. vyřešení problému se sociálně vyloučenými lokalitami
32. terénní sociální práce -pravidelné mapování lidí bez přístřeší - poskytnutí poradenství a kontakty na sociální pracovníky, nabídka možnosti ubytování
33. nastavení spolupráce s obcemi v rámci ORP při řešení sociálních situací klientů
34. Pomoc, která byla zajištěna seniorům, kteří nemají příbuzné a obec jim zabezpečila vše potřebné. Výborná práce veřejných opatrovnic, které mají samostatné pracovní zařízení, není kumulováno se sociální prací.
35. Za účasti terénního pracovníka se zklidnily vztahy mezi majoritou a romskou menšinou.
36. 1.Půjčujeme kompenzační pomůcky a získáváme tak znovu přehled o situaci a potřebách a to včetně potřeb pečujících. Klienti získávají poradenstvím přehled o dalších možnostech.
2.Scházíme se společně se zdravotními sestrami praktických lékařů, psychiatra, poskytovateli služeb a sociální pracovníky nemocnice.

Téma 3: spolupráce v rámci sociální práce

1. Navázání spolupráce s velkým počtem institucí, kde i sladujeme, koordinujeme především na základě znalostí regionu, institucí a individuálních vztahů, také díky tomu, že pracujeme pod obcí a ne pod ÚP, větší kontakt, možnosti i vliv.
2. Spolupráce s obcemi I. stupně, Mikroregionem. Nastavení dobré spolupráce s pracovníky ÚP a Charitou.
3. Spolupráce s obcemi a sociálními službami
4. Výraznější spolupráce při tvoření komunitního plánování.
5. zlepšení spolupráce s ÚP (takto zmíněno 7x)
6. Nastavení spolupráce s ÚP ČR v oblasti řešení problematiky ubytoven.
7. zlepšení spolupráce se sociálními službami
8. Dobrá spolupráce se sociálními službami.
9. zlepšení spolupráce s Diecézní Charitou
10. spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, spolupráce s kontaktním místem úřadu práce
11. Velmi dobře nastavená spolupráce SP obce s pracovníky místní pobočky ÚP ČR i místně působících sociálních služeb, společná setkávání k tvorbě sociálních koncepcí i k řešení složitých případů společných klientů, dobrá spolupráce s KÚ.
12. nastavení spolupráce s Českým červeným křížem, částečné zlepšení spolupráce s úřadem práce
13. navázání dobré spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, pracovníky ÚP a dalšími institucemi
14. Úzká spolupráce s Kop ÚP, spolupráce s majiteli ubytoven pro klienty propuštěných z VT. Vytvoření 4 pracovních pozic Asistent prevence kriminality, které jsou obsazeny romskými pracovníky. Úzká spolupráce odd. soc. práce a služeb s těmito pracovníky.
15. dobrá spolupráce s asistenty prevenci kriminality ve vyloučených lokalitách
16. Stále se neúnavně snažíme nastavovat dobrou spolupráci s ÚP, lékaři a ostatními institucemi potřebnými pro péči o společného klienta a snad se nám to i daří.
17. spolupráce s ÚP ČR, každoroční zapojování nových poskytovatelů sociálních a návazných služeb
18. spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování a s tím související realizované aktivity
19. spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování

20. Za velký úspěch považují též dlouhodobou výbornou spoluprací všech místních institucí a sociálních služeb.
21. Byla navázána dobrá spolupráce s poskytovateli sociálních služeb. (takto zmíněno 8x)
22. JE nastavena dobrá spolupráce s existujícími službami. Vzhledem k absenci soc. služeb v naší oblasti hledáme náhradní řešení pro práci s klienty.
23. propojení a funkční spolupráce mezi sociální prací, OSPOD a službami; udržet proces komunitního plánování (10 let); realizovat sociální službu v pozici poskytovatele
24. nastavení spolupráce sociálních pracovníků s pracovníky OSPOD
25. dobrá spolupráce s místním psychiatrem, dobrá spolupráce se starosty obcí v našem ORP v řešení problému s jejich obyvateli
26. zajištění lepší spolupráce s NNO a zdravot. zařízeními
27. prohloubení spolupráce s neziskovými organizacemi a městskou policií
28. úzká spolupráce mnoha subjektů v rámci sociální práce
29. Spolupráce s městskou policií a sociálním pracovníkem obce, výborná spolupráce s Armádou spásy.
30. zlepšila se komunikace se službami v území i některými starosty. Při velké výměně průkazů OZP jsme například rozesílali informativní emaily a e-letáčky o výměně na obce, které je dále distribuovali k občanům.
31. Díky lokálnímu partnerství se nám podařilo prohloubit spoluprací se školami a poskytovateli služeb a vytvořit projekty financované z ESF na rozvoj sociálních služeb v oblasti prevence.

Téma 4: sociální služby a další pomáhající služby

1. vybudování nízkoprahové centra pro děti a mládež, vybudování denního stacionáře pro seniory a zavedení nových sociálních služeb (dluhová poradna, centrum náhradní rodinné péče)
2. Zřízení služby pro seniory - Senior bus. Sdílené bydlení pro seniory.
3. podařilo se vybudovat denní stacionář pro OZP
4. Daří se udržet stávající služby a směřovat klienty na služby v jiných ORP. V rámci rozvojových záměrů KÚ se nám podařilo v ORP zavést další službu z jiného ORP - KÚ povolil službě rozšířit její působnost v našem ORP
5. Udržet stávající poskytovatele sociálních služeb.
6. udržení stávajících soc. služeb a částečné rozšíření nabídky sociálních služeb
7. Otevření cesty pro realizaci vzniku Nízkoprahového denního centra ve městě.
8. rozšíření nebo vznik nových sociálních služeb (takto zmíněno 4x)
9. navýšení kapacit sociálních služeb s navyšující se poptávkou od klientů, vznik nízkoprahového zařízení pro děti a mládež
10. zřízení či podpora nových sociálních služeb - SAS pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace
11. Zajištění služeb pro rodiny s dětmi (krizové situace, služby v terénu) a seniory; opatření směřující k vytvoření prorodinného klimatu
12. zajištění chybějících sociálních služeb (takto zmíněno 2x)
13. nové sociální služby - odborné sociální poradenství, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež; rozšíření sociálních služeb pro seniory a zdravotně postižené
14. v rámci komunitního plánování vznikli noví poskytovatelé sociálních služeb - sociální služby
15. otevření azylového domu pro ženy nastavení spolupráce s obcemi
16. Navýšení kapacity v azylovém domě pro muže, počínající rekonstrukce azylového domu s cílem vybudovat nízkoprahové denní centrum. Zavedení sociální terénní mobilní služby pro osoby bez přístřeší a rozšíření provozní doby
17. kvalitní sociální služby, centrum aktivizačních programů pro seniory

18. speciální doprava pro seniory a zdravotně postižené občany
19. zajištění soc. služeb pro seniory (takto zmíněno 2x)
20. zvýšení kapacity služeb pro seniory a osoby se zdr. Postižením
21. Rozšíření sociálních služeb ve správním obvodu o DZR
22. V domově pro seniory zřízení Domova se zvláštním režimem, detašované pracoviště
Intervenčního centra
23. podpora vzniku hospicové péče, terapeutické dílny, vznik Rodinného centra
24. rozšíření aktivit pro děti a mládež ze SVL
25. zřízení pobočky SVP
26. Zajištění terénní soc. služby v I. obci.
27. Dětská hřiště pro využití volného času, Senior kluby pro občany města.
28. městské komunitní centrum pro seniory
29. zajištění spolupráce s Nadějí, která svojí činností na našem území zajistila snadný přístup
pomoci pro lidi bez domova
30. zřízení poradny pro osoby závislé na návykových látkách, dotační podpora z obce, zachování
stávajících služeb
31. Podařilo se zakoupit pozemek, na kterém se bude stavět DPS
32. Fungující systém spolupráce v rámci KPSS, nastavení financování SS prostřednictvím
dotačního programu z úrovně obce, provázanost soc. práce se sítí sociálních služeb, zahrnutí
sociální oblasti do strategického plánu obce, střednědobého plánu rozvoje SS, jednoletých
akčních plánů
33. vytvoření Minimální sítě sociálních služeb vše městě, v rámci rozpočtu dosažení určitého
úspěchu ve výši finančních prostředků, které město poskytuje sociálním službám ve městě
jako programovou dotaci
34. budování sítě sociálních služeb
35. Nastavení spolufinancování minimální sítě sociálních služeb okresu
36. fungující komunitní plánování soc. služeb, dobrá spolupráce s poskytovateli soc. služeb a
krajem při vytváření rozvojových záměrů
37. Máme zde v okresním městě vybudovanou síť poskytovatelů SS, pravidelně se setkáváme a
diskutujeme nad možností rozšíření SS atp.
38. Stabilizace procesu plánování sociálních služeb, objektivnější rozdělování finančních
příspěvků poskytovatelům soc. služeb, jednotný postup a spolufinancování soc. služeb všemi
obcemi ORP, rozvíjející se spolupráce s obcemi s pověřeným úřadem
39. Dlouhodobé udržení fungujícího systému sociálních služeb a udržení vysoké kvality služeb v
obci i za výrazné podpory obce.
40. Byl připraven komunitní plán, vznikl katalog poskytovatelů sociálních služeb (tisk, web)
41. seznam dostupných sociálních služeb a jejich průběžná aktualizace
42. Začali jsme tvořit KPSS a adresář služeb sociálních a návazných
43. nastavit systém financování sociálních služeb, vydání Katalogu poskytovatelů sociálních
služeb a informačního letáku pro veřejnost, apod.
44. nastavení systému spolufinancování sociálních služeb v rámci správního obvodu
45. finanční podpora důležitých sociálních služeb pro občany obce
46. Udržitelnost komunitního plánu, podpora soc. služeb, které působí na našem území.
47. Podařilo se vytvořit poměrně širokou síť sociálních služeb zaměřenou téměř na všechny
cílové skupiny. (takto zmíněno 5x)

48. Zajištění dostupných služeb a péče o všechny cílové skupiny, přestože je nedostatek sociálních pracovníků
49. Stabilizace sítě sociálních služeb a dokonce jejich rozšíření
50. nastavený proces koordinace sociálních služeb včetně správy sítě sociálních služeb
51. realizovat sociální službu v pozici poskytovatele

Téma 5: sociální bydlení

1. příprava koncepce sociálního bydlení a budování sociálního bydlení
2. vytvoření koncepce sociálního bydlení v naší obci
3. prosazení koncepce sociálního bydlení
4. Za úspěch považuji zavedení bytů jen malého počtu tzv. vstupních bytů (prostupné), prolomení možnosti získání městského bytu pro nájemníky vstupních bytů a zřízení obytných místností pro osoby, které v současném systému bytové politiky města nemohou žádným způsobem byt získat.
5. projekt prostupného bydlení (zmíněno 2x)
6. Prosazení projektu zaměřeného na sociálního bydlení
7. provozování krizového bytu

Téma 6: účast na projektech

1. Zapojení do KPSVL, Vytvoření Strategického plánu, Příprava projektů "Prevence ztráty bydlení", Sociální začleňování, boj s chudobou
2. zapojení do projektů ve spolupráci s KÚ "Nastavení procesů sociální práce na obcích", "Rozvoj dostupnosti sociálních služeb".
3. zapojení se do pilotního projektu MPSV
4. zapojení se do projektu kraje pro vytvoření nového střednědobého plánu sociálních služeb

Téma 7: popularizace sociální práce

1. Zviditelnění našeho odboru v rámci ORP.
2. změna pohledu starostů obcí na sociální práci - zvýšení podpory
3. podařilo se obhájit potřebnost sociálních pracovníků na obci, - sociální pracovníce získaly důvěru veřejnosti, občané přicházejí sami žádat o pomoc, o radu, stejně jako někteří pracovníci soc. služeb
4. získání důvěry sociální práce u vedení obce
5. Rozšíření sociální práce do podvědomí občanů.
6. rozšíření o povědomí obyvatel o naší práci, běžní občané nás automaticky vyhledávají, nebojí se svěřit ve své tíživé situaci, získána prestiž a dobrá zpětná vazba vůči oddělení
7. vytvoření letáků pro osoby v krizi - větší informovanost o sociální práci a kontaktech
8. Zájem radní a nového tajemníka o agendu sociální práce.

Příloha č. 3: Dotazník

Poznámka: pokud není červeně uvedeno jinak, pak bylo vyplnění otázky povinné

DOTAZNÍK PRO ORP_VEDOUCÍ SOCIÁLNÍCH ODBORŮ/ODDĚLENÍ_PROJEKT TB05MPSV006

Vážená paní, Vážený pane,
děkujeme za ochotu věnovat se vyplňování tohoto dotazníku.

- Většinu odpovědí na otázky stačí označit pouze kliknutím.
- Prosíme, otázky čtěte pozorně, protože v dotazníku se nelze vracet zpět. Je to proto, že Vaše odpovědi se rovnou zapisují do matice dat a navracení se v dotazníku zpět by způsobilo chybný zápis dat.
- Po zodpovězení všech otázek, které se Vám zobrazí na aktuální stránce dotazníku, klikněte v dolní části dotazníku na tlačítko „Další“.
- Pokud některé z položek dotazníku přehlédnete a zapomenete vyplnit, dotazník tuto položku označí červeně a v horní části dotazníku se objeví upozornění na nevyplněnou položku. Po jejím vyplnění lze plynule pokračovat dále.
- Pokud se stane, že nebudete moci vyplnit dotazník naráz, klikněte v dolní části dotazníku na tlačítko „Přerušit“. Na emailovou adresu, kterou zadáte, Vám přijde odkaz na Váš dotazník, kde budou Vámi již dříve vyplněné otázky. Později tak můžete pokračovat ve vyplňování dotazníku od otázky, u které jste skončili.
- Po zodpovězení poslední otázky dotazníku, prosíme, zmáčkněte tlačítko „Dokončit“.

Pro zjednodušení textu jsou pojmy „obec“, „obec s rozšířenou působností“ a „ORP“ používány souhrnně pro obec s rozšířenou působností i správní obvody hl. m. Prahy. Děkujeme za pochopení.

I. ZAMĚŘENÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE VE VAŠÍ OBCI

1. Řekl/a byste, že sociální pracovníci, kteří na Vašem odboru/oddělení vykonávají sociální práci v přenesené působnosti, se níže uvedeným činnostem věnují „běžně“, „zřídka“, „nevěnují vůbec“, „věnují zřídka nebo vůbec, ale pod Vašeho názoru by se jim měli věnovat běžně“?

	1	2	3	4	5
	Běžně	Zřídka	Vůbec	Zřídka či vůbec, ale měli by se této činnosti věnovat běžně	Činnosti se věnují, ale ne v přenesené působnosti
1. Sběr informací o poskytovaných sociálních či souvisejících službách a o podobě sociální práce					

- na daném území
potřebných pro tvorbu
koncepčních materiálů
2. Realizování procesu
plánování rozvoje
sociálních služeb na
území obce
 3. Účast na tvorbě a
aktualizaci adresáře
poskytovatelů
sociálních a případně
souvisejících služeb
 4. Spolupráce s jinými
státními,
samosprávnými či
neziskovými
organizacemi při
nastavování efektivní
sociální sítě v dané
lokalitě
 5. Dávání podnětů k
vzniku potřebných
sociálních či
souvisejících služeb
 6. Účast na
vyhodnocování
efektivity sociálních
služeb
 7. Vyhledávání občanů
v nepříznivé sociální
situaci
 8. Poskytování sociálního
poradenství a další
intervence
v přirozeném prostředí
klientů
 9. Posouzení životní
situace klienta
 10. Individuální plánování
cílů klienta a kroků,
které povedou k jejich
naplnění

11. Přímá sociální práce s klientem zaměřená na jeho změnu
12. Úsilí o změnu sociálního prostředí klienta
13. Realizace preventivních aktivit, jejichž cílem je předcházet vzniku nepříznivých životních situací klientů
14. Spolupráce s dalšími institucemi a pomáhajícími profesemi při řešení životní situace klienta

2. Nahlédněte, prosím, na níže uvedené cílové skupiny a na základě své dosavadní zkušenosti z praxe uveďte, se kterými z nich se Vaši sociální pracovníci setkávají při výkonu sociální práce v přenesené působnosti nejčastěji? Označte, prosím, max. 5 z uvedených skupin.

1. osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém / nevhodném bydlení
2. osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách
3. osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
4. osoby ohrožené sociálním vyloučením
5. etnické menšiny
6. osoby se zdravotním postižením
7. osoby s chronickým duševním onemocněním
8. osoby v krizi
9. rodiny s dítětem/děti
10. osoby s materiálními problémy, osoby s dluhy
11. senioři
12. imigranti a azylanti
13. oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí
14. pachatelé trestné činnosti
15. rodinní pečující (o děti, seniory, dospělé s potřebou dlouhodobé péče)
16. osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům
17. dlouhodobě nezaměstnaní

3. A se kterými skupinami obyvatel se naopak Vaši sociální pracovníci setkávají, podle Vašeho názoru, zřídka nebo vůbec? Označte, prosím, max. 3 z uvedených skupin.

1. osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém / nevhodném bydlení
2. osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách

3. osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
4. osoby ohrožené sociálním vyloučením
5. etnické menšiny
6. osoby se zdravotním postižením
7. osoby s chronickým duševním onemocněním
8. osoby v krizi
9. rodiny s dítětem/děťmi
10. osoby s materiálními problémy, osoby s dluhy
11. senioři
12. imigranti a azylanti
13. oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí
14. pachatelé trestné činnosti
15. rodinní pečující (o děti, seniory, dospělé s potřebou dlouhodobé péče)
16. osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům
17. dlouhodobě nezaměstnaní

4. Setkali jste se v rámci Vašeho odboru během posledního půl roku se situací / situacemi, které bylo obtížné nebo dokonce nemožné vyřešit?

- 1 Ano
- 2 Ne

Filtr: Těm kdo odpoví ANO, se zobrazí otázky 4A a 4B; Ti kdo odpoví NE, pokračují blokem II., otázkou č. 5

4A. O jakou situaci/situace se jednalo? Vyberte, prosím, max. 5 z uvedených možností.

1. O příjemce starobního důchodu, který měl nedostatek prostředků na živobytí v důsledku exekuce
2. O osobu s nedostatečnými či zcela chybějícími příjmy na zajištění života
3. O osobu bez přístřeší s potřebou péče
4. O osobu bydlící na ubytovně s potřebou péče
5. O osobu závislou na návykových látkách včetně alkoholu, která se odmítá léčit a je bez přístřeší, či materiálního zajištění
6. O seniora, u kterého bylo podezření na zanedbávání péče ze strany příbuzných nebo třetích osob (např. známí, sousedi), či na domácí násilí
7. O osobu s intenzivní potřebou péče, která dosud nebyla uživatelkou žádné sociální služby a neměla žádný vlastní příjem
8. O osobu s potřebou péče, o níž rodina nemůže pečovat, ale v obci, kde bydlí, není poskytována pečovatelská služba, ani není volná kapacita v pobytových zařízeních
9. O rodinného pečujícího, který přestává být schopen starat se o svého příbuzného nebo přestává péči zvládat
10. O osobu fakticky nesvéprávnou, ale bez omezené způsobilosti k právním úkonům, která svým způsobem života obtěžovala okolí a/nebo ohrožovala své zdraví
11. O osobu či rodinu, která dostala výpověď z nájmu pro dluhy na nájemném
12. O konflikt mezi klienty sociální služby/ubytovny a občany bydlícími v blízkém okolí

13. O podezření na týrání jednoho z manželů/partnerů
14. Jiné. Prosím, vyplňte: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná**

4B. Proč se nedařilo tuto situaci/situace vyřešit, nebo jejich řešení nebylo uspokojivé?
Vyberte, prosím, max. 5 z uvedených možností.

1. Klient odmítl se sociálním pracovníkem spolupracovat
2. Klient odmítl využít nabízenou sociální službu
3. Klient neměl dostatečnou osobní motivaci ke změně své životní situace
4. Sociální pracovník se zaměřil na řešení dílčího problému klienta, tento ale nebylo možné vyřešit bez celkové změny situace klienta
5. Sociální pracovník vyhodnotil situaci klienta jako neřešitelnou (např. kvůli vysokému zadlužení, rozvinuté závislosti na návykových látkách apod.)
6. Sociální pracovník neměl dostatečné znalosti o dané problematice (např. o dluhovém poradenství)
7. Nepodařilo se navázat spolupráci s pracovníky ÚP ČR, která byla pro řešení situace nezbytná (poskytnutí MOP; účinná kontrola poskytované péče příjemci PnP; společná případová práce apod.)
8. Pro řešení případu byla nezbytná spolupráce s praktickým lékařem/zdravotnickým zařízením, tito ji ale odmítli
9. Nepodařilo se navázat nezbytnou spolupráci s jinou, dosud nejmenovanou, institucí (např. škola, banka apod.)
10. Obec, v níž má klient trvalé bydliště, se odmítla podílet na zajištění příslušné sociální služby
11. V lokalitě chyběla vhodná sociální služba, jiná forma pomoci či ve vhodné sociální službě nebyla volná kapacita
12. V lokalitě chyběl volný sociální byt.
13. Jiné. Prosím, vyplňte: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná**

II. SPOLUPRÁCE V RÁMCI INDIVIDUÁLNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE

5. V některých případech bývá pro zdárné řešení nepříznivé sociální situace občanů potřebná spolupráce s dalšími subjekty. **Které subjekty se na řešení nepříznivé sociální situace občanů podílí spolu se sociálními pracovníky Vašeho odboru/oddělení?** Prosím, vyjádřete se ke všem uvedeným subjektům.

	1	2	3	4
	Téměř vždy	Často	Příležitostně/ Ojedinelé	Vůbec
1. Další odbory a pracoviště Vašeho úřadu				
2. Kontaktní pracoviště Úřadu práce				
3. Obec/obce ve správním obvodu Vaší obce s rozšířenou působností				

4. Jiné obce s rozšířenou působností
5. Krajský úřad
6. Sociální služby
7. Zdravotnická zařízení
8. Protidrogový koordinátor (obec/kraj)
9. Romský poradce (obec/kraj)
10. Školy a vzdělávací zařízení
11. Česká správa sociálního zabezpečení
12. Policie ČR/Městská policie
13. Soud nebo Probační a mediační služba
14. Komerční poskytovatelé pomoci (např. ubytovny)
15. Banky a jiné finanční instituce
16. Poskytovatelé a distributoři energií
17. Dobrovolníci (jednotlivci, sdružení)
18. Jiné. Prosím, uveďte: zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná

FILTR- respondenti, kteří u **VŠECH SUBJEKTŮ** označili variantu „**VŮBEC**“ pokračují otázkou 5A. Všichni ostatní respondenti pokračují otázkou 5B.

5A. V předchozí otázce jste uvedl/a, že při řešení nepříznivé situace občanů nedochází ke spolupráci s žádným z vyjmenovaných subjektů, ani s žádnými jinými. Prosím, uveďte alespoň jeden důvod, proč tato spolupráce není rozvíjena:
zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná

5B. Jaký typ spolupráce se subjekty, které jste uvedl/a v předchozí otázce, při řešení nepříznivé sociální situace občanů převažuje? Prosím, vyberte jeden výrok, který nejlépe vystihuje obvyklou podobou spolupráce Vašeho odboru/oddělení s dalšími subjekty.

1. Spolupráci s dalšími subjekty zahajujeme většinou nárazově, v případě nutnosti. Jednáme s pracovníkem, který je momentálně dostupný nebo ochotný se řešení problému věnovat. Poté, co případ úspěšně zvládneme nebo vyčerpáme možnosti řešení, je spolupráce ukončena.
2. Pro spolupráci s dalšími subjekty jsme si nastavili vlastní postupy. V některých případech formální, někdy neformální. Stanovili jsme pracovníky, kteří se na řešení záležitostí klienta budou podílet; jsou dohodnuty základní kroky, podle kterých bude společně pomoc klientovi zajištěna.

3. Spolupráce s dalšími subjekty je založena výhradně na standardizovaných postupech, které jsme si společně vytvořili a které při zajištění pomoci klientovi využíváme. Tyto postupy jsou formálně stanoveny (většinou v písemné formě). S pracovníky těchto subjektů jsme průběžně v kontaktu a to nejen při bezprostředním zajištění pomoci klientům. Komunikace s těmito spolupracujícími subjekty probíhá jak na úrovni řadových pracovníků, tak na úrovni vedení.

III. POTŘEBY OBČANŮ A HODNOCENÍ DOSTUPNOSTI SOCIÁLNÍ PRÁCE A SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBCI A VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP

6. Pokud se zamyslíte nad obdobím posledních dvou let (2014-2016), věnujete v rámci vašeho odboru pozornost sledování potřeb a požadavků občanů na zajištění sociální pomoci?

1. Ne, takové činnosti se běžně nevěnujeme.
2. Ano, zabýváme se sledováním potřeb občanů výhradně v rámci naší obce.
3. Ano, zabýváme se sledováním potřeb občanů v naší obci i v rámci celého správního území ORP.
4. Jiné. Prosím, vypište: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**

FILTR- následující 4 otázky (7-10) odpovídají respondenti, kteří zvolili kladné odpovědi, tj. odpovědi 2-4.

7. Z jakých zdrojů informací při zjišťování potřeb a požadavků občanů vycházíte?

Pro rozpoznání potřeb a požadavků občanů na poskytnutí sociální pomoci...	1	2	3
	Ano	Ne	Někdy/ občas
1. ...využíváme zejména poznatky z praxe sociálních pracovníků našeho odboru/oddělení.			
2. ... organizujeme setkání s občany na toto téma.			
3. ... využíváme údaje, poznatky a zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb.			
4. ... využíváme statistické údaje zprostředkované různými institucemi (např. Úřad práce, policie, zdravotnická zařízení, školy).			
5. Jiné. Prosím vypište:	zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná		

8. Zajišťovali pro Vás v období 2014 – 2016 externí odborníci nebo agentury nějaký výzkum za účelem rozpoznání potřeb a požadavků občanů na poskytnutí sociální pomoci?
1. Ne
 2. Ano. Prosím, uveďte příklad výzkumu/ů, které byly u Vás realizovány: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**
9. Lze podle Vašeho názoru říci, že se na Vašem odboru/oddělení snažíte hledat vlastní nové způsoby rozpoznání potřeb a požadavků občanů na poskytnutí sociální pomoci?
1. Ne
 2. Ano. Prosím, uveďte příklad: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**
10. Řekl/-a byste na základě Vaší dosavadní zkušenosti, že se v souvislosti s rozpoznáním potřeb a požadavků na poskytnutí sociální pomoci zabýváte všemi skupinami občanů?
1. Rozhodně ano
 2. Spíše ano
 3. Spíše ne. Uveďte prosím, kterými skupinami se nezabýváte: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**
 4. Rozhodně ne. Uveďte prosím, kterými skupinami se nezabýváte: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**

11. Prosím, posuďte, nakolik jsou ve Vaší OBCI s rozšířenou působností pro níže uvedené skupiny obyvatel dostupné sociální služby. Při odpovědi se prosím zaměřte pouze na obec, tj. bez správního obvodu. Na dostupnost sociálních služeb ve správním obvodu ORP/ hl. m. Prahy se budeme ptát v další otázce. Známkuje, prosím, jako ve škole na škále 1 až 5, přičemž 1 = potřeby této skupiny jsou zcela pokryty sociálními službami; 5 = sociální služby pro tuto skupinu u nás chybí.

Pokud danou skupinu obyvatel ve Vaší obci nemáte, zvolte, prosím, variantu 9.

Pokud je území Vaší obce totožné se správním obvodem ORP, nebo se jedná o SO hl. m. Prahy, prosím, označte pouze první variantu, tabulku dále nevyplňujte a pokračujte otázkou č. 12.

Území obce je totožné se správním obvodem ORP/ jedná se o SO hl. m. Prahy

1

	1	2	3	4	5	9
1. děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy						
2. osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém/ nevhodném bydlení						

3. osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách
4. osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
5. osoby ohrožené sociálním vyloučením
6. etnické menšiny
7. osoby se zdravotním postižením
8. osoby s chronickým duševním onemocněním
9. osoby v krizi
10. rodiny s dítětem/děťmi
11. osoby s materiálními problémy
12. senioři
13. imigranti a azylanti
14. oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí
15. pachatelé trestné činnosti
16. rodinní pečující (o děti, seniory, dospělé s potřebou dlouhodobé péče)
17. osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům
18. dlouhodobě nezaměstnaní

12. Nyní se, prosím, pokuste posoudit dostupnost sociálních služeb v rámci celého správního obvodu Vaší ORP (mimo samotnou obec s rozšířenou působností, pokud její území není totožné se správním obvodem ORP, neboť k ní jste se vyjadřovali v předchozí otázce)/ SO hl. m. Prahy. Které skupiny jsou podle Vás nejlépe pokryty sociálními službami a které naopak nejméně? Podobně jako u předchozí otázky, prosím, známkujte jako ve škole na škále 1 až 5, přičemž 1 = potřeby této skupiny jsou zcela pokryty sociálními službami; 5 = sociální služby pro tuto skupinu ve správním obvodě Vašeho ORP/ SO hl. m. Prahy chybí.

Pokud danou skupinu obyvatel ve správním obvodě Vašeho ORP/ SO hl. m. Prahy nemáte, zvolte, prosím, variantu 9.

	1	2	3	4	5	9
1. děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy						
2. osoby bez přístřeší, nebo nacházející se v nejistém/ nevhodném bydlení						

3. osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách
4. osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
5. osoby ohrožené sociálním vyloučením
6. etnické menšiny
7. osoby se zdravotním postižením
8. osoby s chronickým duševním onemocněním
9. osoby v krizi
10. rodiny s dítětem/děťmi
11. osoby s materiálními problémy
12. senioři
13. imigranti a azylanti
14. oběti agrese, trestné činnosti či domácího násilí
15. pachatelé trestné činnosti
16. rodinní pečující (o děti, seniory, dospělé s potřebou dlouhodobé péče)
17. osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům
18. dlouhodobě nezaměstnaní

13. Zpracovává se u Vás v současné době místní koncepce sociálních služeb (tj. střednědobý plán sociálních služeb)?

- 1 Ano (Filtr: Těm kdo odpoví ANO, se zobrazí otázka č. 13A)
- 2 Ne (Filtr: Těm kdo odpoví NE, se zobrazí otázka č. 13B)

13A. Vyberte, prosím, z následujících výroků ten, který nejlépe vystihuje situaci ve Vaší obci.

1. Plánování sociálních služeb se aktivně účastní občané z různých cílových skupin, kteří zde vyjadřují své potřeby a požadavky na způsob zajištění pomoci, a jejich sdělení představuje důležitý zdroj rozhodování o struktuře sociálních služeb.

2. Plánování sociálních služeb se účastní převážně pracovníci úřadu, poskytovatelé sociálních služeb a zástupci dalších organizací a institucí, kteří si vzájemně vyměňují zkušenosti a informace a domlouvají se na optimální struktuře sociálních služeb.
3. Plánování sociálních služeb je záležitostí pracovníků úřadu, kteří mají na starosti zpracování střednědobého plánu a zajišťují si k tomu různé podklady.

13B. Vyberte, prosím, z následujících výroků ten, který nejlépe vystihuje situaci ve Vaší obci.

Střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb...

1. ...u nás nikdy neprobíhalo, ale využití této metody do budoucna plánujeme.
2. ... u nás nikdy neprobíhalo a ani v budoucnu nemáme záměr střednědobý plán zpracovávat.
3. ...u nás dříve probíhalo, ale bylo ukončeno. Prosím, uveďte, proč bylo ukončeno: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**

14. Jak byste na základě svých dosavadních zkušeností charakterizoval/-a vztah mezi činnostmi sociálních pracovníků na obci v rámci přenesené působnosti a sociálními službami? Vyznačte, prosím, nakolik podle Vás níže uvedené výroky tento vztah vystihují.

1	2	3
Zcela vystihuje	Částečně vystihuje	Vůbec nevystihuje

1. Zásadní vztah mezi výkonem sociální práce na obci a poskytováním sociálních služeb nevnímám.
2. Informace od pracovníků sociálních služeb mohou mít význam pro výkon sociální práce na obci v přenesené působnosti.
3. Sociální pracovníci na obci v rámci přenesené působnosti obce znají potřeby občanů ve správním obvodu, a mohou tak poskytnout důležité informace a podněty pro plánování a poskytování sociálních služeb.
4. Pro výkon sociální práce v přenesené působnosti je velmi důležité získávat informace od pracovníků sociálních služeb.
5. Pro výkon sociální práce na obci je nezbytná dostatečně široká nabídka sociálních služeb.
6. Pokud je pro řešení situace klienta žádoucí, aby mu bylo poskytováno více sociálních služeb, je to sociální pracovník obce, kdo toto poskytování v zájmu klienta koordinuje.

7. Sociální pracovník obce potřebuje dobrou znalost a orientaci v nabídce sociálních služeb v lokalitě.
8. Pokud nějaká sociální služba v místě chybí, sociální pracovník obce je schopen připravit podklady pro členy samosprávy zdůvodňující potřebnost jejího zřízení.

IV. KONTEXT VÝKONU SOCIÁLNÍ PRÁCE V PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI

15. Co podle Vašeho názoru usnadňuje výkon sociální práce v přenesené působnosti na úrovni obce s rozšířenou působností?

	1	2	3	4	5
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Nevím
1. Pravidelná supervize					
2. Metodické vedení KÚ					
3. Metodické vedení MPSV					
4. Dobře nastavená spolupráce s poskytovateli sociálních služeb					
5. Dobře nastavená spolupráce s pracovníky místního kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR					
6. Účelová dotace MPSV na výkon sociální práce v přenesené působnosti					
7. Průběžné vzdělávání sociálních pracovníků					
8. Spolupráce mezi sociálními pracovníky obce a pracovníky OSPOD					
9. Spolupráce s dalšími obcemi ve správním obvodu ORP					

16. Nakolik je podle Vaší zkušenosti ve Vaší lokalitě snadné či naopak obtížné obsadit místo sociálního pracovníka obce kvalifikovanou osobou? *Pokud jste v uplynulých 12 měsících hledali nového sociálního pracovníka, vyberte prosím jednu z variant 1 až 4. Pokud ne, označte prosím variantu 5.*

1. Velmi snadné.
2. Snadné.
3. Obtížné.
4. Velmi obtížné.
5. Nemohu posoudit, neboť jsme v uplynulém roce nového pracovníka nehledali.

17. Volený zástupce obce (ať již zastupitel, člen rady, místostarosta, starosta), který je ve Vaší obci zodpovědný za sociální oblast, se v agendě sociální práce podle Vašeho názoru:

1. orientuje zcela
2. orientuje částečně
3. neorientuje vůbec
4. nedovedu posoudit
5. V naší obci není zastupitel zodpovědný za sociální oblast ustanoven.

18. Řekl/a byste v návaznosti na Vaši dosavadní zkušenost, že Vaše názory a návrhy týkající se sociálních témat ve Vaší obci místní politická reprezentace

1. zohledňuje při svém rozhodování.
2. vyslechne, ale na rozhodování nemají vliv.
3. vůbec nepoptává, tj. na stanoviska moje nebo našeho odboru se neptá.

19. Pokoušeli se volení zástupci nějak ovlivňovat práci sociálního pracovníka obce a výkon sociální práce v přenesené působnosti některým z následujících způsobů? *Označte prosím všechny relevantní.*

1. Vyjadřovali nesouhlas s poskytováním pomoci určitým klientům.
2. Zamezili nebo oddálili zřízení nějaké sociální služby z jiných než finančních důvodů.
3. Vyžadovali po sociálním pracovníkovi obce poskytnutí osobních údajů jeho klientů.
4. Vyjadřovali nesouhlas s navýšením počtu sociálních pracovníků, přestože na ně obec získala dotaci MPSV.
5. K tomuto u nás nedochází.
6. Jiné. Prosím, vypište: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď bude povinná**

20. Řekl/a byste, podle Vaší zkušenosti, že politická reprezentace Vaší obce považuje sociální práci za důležitou agendu?

1. Naprosto ano.
2. Ano.
3. Ne.
4. Naprosto ne.
5. Nedokážu posoudit.

V. VYMEZENÍ AGENDY SOCIÁLNÍ PRÁCE V PŘENESENÉ PŮSOBNOSTI

21. Jaký je Váš názor na současné vymezení sociální práce v přenesené působnosti v Zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

1. Ano, je vyhovující.
2. Ne, není vyhovující. Prosím uveďte, v čem nevyhovuje: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná**

22. Jaký je Váš názor na současné vymezení sociální práce v přenesené působnosti v Zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi:

3. Ano, je vyhovující.
4. Ne, není vyhovující. Prosím uveďte, v čem nevyhovuje: **zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná**

23. Vyznačte, prosím, nakolik považujete uvedené návrhy změn týkající se agendy sociální práce v přenesené působnosti za žádoucí. 1 – zcela nezbytné, 2 – žádoucí, ale ne nezbytné, 3 – vhodné jen částečně, 4 – zcela nevhodné, 5 – nevím.

	1	2	3	4	5
1. Vytvoření Standardů sociální práce v přenesené působnosti na ORP					
2. Vytvoření samostatného úřadu (např. obdobného statusu a prostorového rozmístění jako ÚP ČR), který by byl pověřen výkonem sociální práce místo obcí					
3. Zajištění větší nezávislosti sociálního pracovníka na samosprávě obce					
4. Zvýšení pravomocí sociálního pracovníka obce při jednání s jinými úřady a profesemi					
5. K vyjádření sociálního pracovníka obce k danému případu by museli povinně přihlížet pracovníci ÚP ČR, ošetřující lékaři klienta, Policie ČR, komise coby poradní sbory rady obce					
6. Jednoznačné vymezení pravidel spolupráce s pracovníky ÚP ČR, zejména agendy hmotné nouze a příspěvku na péči					

7. Zpřesnění pracovní náplně sociálního pracovníka obce v katalogu prací
8. Závazné doporučení vztahující se k počtu sociálních pracovníků působících v přenesené působnosti na ORP
9. Závazné doporučení vymezující to, se kterými dalšími činnostmi/ agendami nelze kumulovat pozici sociálního pracovníka obce
10. Jistota výše účelové dotace na sociálního pracovníka alespoň pro dvouletá období
11. Celorepubliková mediální kampaň zaměřená na prezentaci významu sociální práce široké veřejnosti

VI. ZHODNOCENÍ UPLYNULÝCH DVOU LET A PLÁNY DO BUDOUČNA

24. **Jaké otázky či problémy, se kterými jste se v sociální oblasti setkal/a ve Vaší obci, či správním obvodě ORP v období 2014-2016 považujete za nejzávažnější?** *Prosím, stručně popište:*

zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná

25. **Čeho se Vám v sociální oblasti podařilo ve Vaší obci, či správním obvodě ORP v období 2014-2016 dosáhnout? Co považujete za úspěch?** *Prosím, stručně popište:*

zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná

26. **Co plánujete v sociální oblasti uskutečnit ve Vaší obci, či správním obvodě ORP v nejbližších letech?** *Prosím, stručně popište:*

zde bude neomezený prostor pro slovní odpověď, slovní odpověď nebude povinná

VII. ZÁKLADNÍ INFORMACE O VAŠEM SO ORP A O VÁS

27. **Jaká je velikost SPRÁVNÍHO OBVODU obce s rozšířenou působností/správního obvodu hl. města Prahy, ve kterém působíte?**

1. do 15 000 obyvatel včetně
2. 15 001 – 20 000 obyvatel
3. 20 001 – 25 000 obyvatel
4. 25 001 – 35 000 obyvatel
5. 35 001 – 45 000 obyvatel
6. 45 001 – 60 000 obyvatel
7. 60 001 – 85 000 obyvatel
8. 85 001 – 105 000 obyvatel
9. 105 001 a více obyvatel

28. **Byla obec, ve které působíte, do roku 2002 (tj. do reformy územní veřejné správy) okresním městem?**

1. Ano

2. Ne

29. Uvedte, prosím, kolik obcí I. a II. typu, případně městských částí s obdobnou působností, spadá do Vašeho správního obvodu:

Prosím, počet obcí nevypisujte slovně, ale uveďte číslo. Pokud ve Vašem správním obvodu není obec/ městská část daného typu, nenechávejte, prosím, pole prázdné, ale napište 0.

Počet obcí/městských částí I. typu: zde bude prostor pro číslo, opověď je povinná

Počet obcí/městských částí II. typu: zde bude prostor pro číslo, opověď je povinná

30. Platí pro správní obvod, v němž působíte, některé z těchto charakteristik? V každém řádku, prosím, vyberte jednu možnost.

	1	2	3
	Ano	Ne	Nevím
1. Míra nezaměstnanosti vyšší než 8 %			
2. Přítomnost vyloučené lokality			
3. Nízká hustota obyvatel ve správním obvodu mimo ORP			
4. Špatná dopravní dostupnost ORP z některých obcí ve správním obvodě			
5. Vysoký počet obyvatel ve věku 65+			
6. Kumulace sociálně patologických jevů			

31. Jaká je Vaše současná pracovní pozice? Vyberte, prosím, všechny relevantní možnosti.

1. Vedoucí odboru
2. Vedoucí oddělení
3. Sociální pracovník/pracovnice

32. Jak dlouho na pracovní pozici vedoucího ve Vaší obci působíte? Údaj prosím uveďte v číselné podobě a zaokrouhlete na roky. Pokud je to méně než půl roku, prosím uveďte 0.

Zde bude okno pro vypsání počtu let.

33. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zde bude možné označit pouze jednu variantu.

1. SŠ bez maturity
2. SŠ s maturitou

3. VOŠ
4. VŠ – bakalářský stupeň
5. VŠ – magisterský stupeň/ nebo titul Ing.
6. VŠ – doktorský stupeň

34. V jakém oboru jste dosáhl/a svého nejvyššího vzdělání? Prosím, označte pouze jeden obor. Pokud jste dosáhl/a Vaše nejvyšší vzdělání ve více oborech, prosím, označte ten obor, který považujete za nejvíce přínosný pro Vaši současnou pracovní náplň.

1. Sociální práce
2. Sociální pedagogika
3. Sociální politika
4. Sociální péče
5. Sociální patologie
6. Právo
7. Speciální pedagogika
8. Sociální a humanitární práce
9. Sociálně právní činnost
10. Charitní a sociální činnost
11. Veřejná správa
12. Jiné